



FLETORJA ZYRTARE

E

REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Publikimeve Zyrtare

Nr.6

2005

4 shkurt

P Ë R M B A J T J A

		Faqe
Dekret nr.4477 datë 31.1.2005	Për lejim lënie të shtetësisë shqiptare.....	263
Vendim i KM nr.6, datë 7.1.2005	Për miratimin e zonave arkeologjike, brenda qendrave të banuara në Shkodër, Lezhë, Krujë, Durrës, Elbasan, Berat, Vlorë dhe Sarandë	264
Vendim i KM nr.39, datë 13.1.2005	Për lejimin e institucioneve buxhetore të përdorin procedurën “Prokurim i drejtpërdrejtë“, për sigurimin e detyrueshëm të mjeteve të tyre motorike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta.....	275
Vendim i GJK nr.2, datë 18.1.2005	Me objekt interpretimin e neneve 125 e 136 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë.....	275
Vendim i GJK nr.3, datë 19.1.2005	Me objekt papajtueshmërinë me nenet 11, 18, 49 të Kushtetutës të disa neneve e paragrafëve të ligjit nr.9216, datë 1.4.2004 “Për disa shtesa e ndryshime në ligjin nr.7829, datë 1.6.1994 “Për noterinë”, ndryshuar me ligjin nr.8790, datë 10.5.2001”.....	279
Vendim i ERE nr.1, datë 25.1.2005	Për miratimin e rregullave të tregut të energjisë elektrike.....	285
Vendim i ERE nr.2, datë 25.1.2005	Për dhënien e licencës për aktivitetin e furnizuesit të kualifikuar të energjisë elektrike shoqërisë GSA sh.p.k.....	301
Vendim i ERE	Për dhënien e licencës për aktivitetin e importit të energjisë	302

nr.3, datë 25.1.2005

elektrike shoqërisë GSA sh.p.k.....

DEKRET
Nr.4477, datë 31.1.2005

PËR LEJIM LËNIE TË SHTETËSISË SHQITARE

Në mbështetje të nenit 92 pika “c” të Kushtetutës, të neneve 15, 19 dhe 20 të ligjit nr.8389, datë 5.8.1998 “Për shtetësinë shqiptare”, bazuar edhe në propozimin e Ministrit të Rendit Publik,

DEKRETOJ:

Neni 1

U lejohet lënia e shtetësisë shqiptare me kërkesë të tyre personave të mëposhtëm:

- | | |
|--|-------------------------------------|
| 1. Gëzim Sami Jonuzi | 20. Anila Xhaferr Lohn (Hoxha) |
| 2. Maik Gëzim Jonuzi | 21. Brunela Alush Tassone (Muça) |
| 3. Bernereta Gani Jonuzi (Maskaj) | 22. Silvi Zihni Dikollari |
| 4. Gerald Ilir Ademi | 23. Donika Asllan Hahn (Allgjata) |
| 5. Andis Ilir Ademi | 24. Anila Vasil Mishtari (Durda) |
| 6. Ervis Luan Ymeri | 25. Frank Lulzim Mishtari |
| 7. Gerton Enver Izeti-Hackmann (Izeti) | 26. Genc Isa Mançe |
| 8. Michelle Gerton Hackman-n | 27. Selim Nevruz Tare |
| 9. Zamira Ram Kolker (Glloga) | 28. Klaudia Selim Tare |
| 10. Adelina Andreas Antonius Kolker | 29. Emirjeta Bajram Tare (Dervishi) |
| 11. Entela Koço Blunder (Xharo) | 30. Etleva Pullumb Gehrke (Çoku) |
| 12. Daniela Limos Lautenschläger (Sherifi) | 31. Genc Rexhep Qinami |
| 13. Isabelle Hans-Jorg Lautenschläger | 32. Martin Genc Qinami |
| 14. Ervin Selaudin Sinanaj | 33. Manjola Hamit Sina (Çela) |
| 15. Artan Kajo Lajthia | 34. Sindi Durim Sina |
| 16. Flutura Muharrem Muhametaj (Mihasi) | 35. Eni Durim Sina |
| 17. Gerta Artan Muhametaj | 36. Augustin Ndoc Naraçi |
| 18. Jasmin Artan Muhametaj | 37. Albina Gjon Naraçi (Kola) |
| 19. Dritan Spiro Meço | 38. Lusjana Agustin Naraçi |

Neni 2

Ky dekret hyn në fuqi menjëherë.

PRESIDENTI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
Alfred Moisiu

VENDIM
Nr.6, datë 7.1.2005

PËR MIRATIMIN E ZONAVE ARKEOLOGJIKE, BRENDA QENDRAVE TË BANUARA NË SHKODËR, LEZHË, KRUJË, DURRËS, ELBASAN, BERAT, VLORË DHE SARANDË

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të neneve 31 pika 1 dhe 53 pika 1 të ligjit nr.9048, datë 7.4.2003 “Për trashëgiminë kulturore”, me propozimin e Ministrit të Kulturës, Rinisë dhe Sporteve, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e zonave arkeologjike, brenda qendrave të banuara në Shkodër, Lezhë, Krujë, Durrës, Elbasan, Berat, Vlorë dhe Sarandë, sipas hartave shoqëruese, që i bashkëlidhen këtij vendimi.

2. Ngarkohen Ministri i Kulturës, Rinisë dhe Sporteve dhe Ministri i Rregullimit të Territorit dhe i Turizmit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

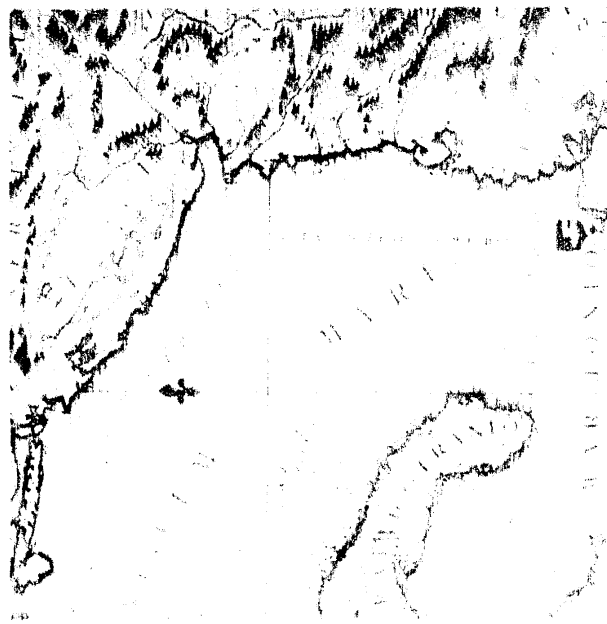
KRYEMINISTRI
Fatos Nano



MINISTRIA E KULTURËS, RINISË DHE SPORTIT
INSTITUTI MONUMENTAL DHE KULTUROR

HARTAT E ZONIFIKIMEVE TEQYTETETEVE

SHKODRA
LEZHA
DURRESI
KRUJA
ELBASANI
BERATI
VLORA
SARANDA



SHKODER

SECRET

KRYEMINISTER
FATOS NANO

2020

INSTITUT FÜR MONUMENTE-
UND KULTURFORSCHUNG

OREGON

Gjerek Koraiskaj

INSTITUT FÜR ARKEOLOGISCHE

DRYJTOR

Musafer Korkut



SH-100T

MINISTRIA E KULTURES RINISE DHE SPORTEVE

AKADEMIA E SHKENCAVE



ZONA ARKEOLOGJIKE

LEZHE

MBRATONJËT

KRYEMINISTER
FATOS NANO

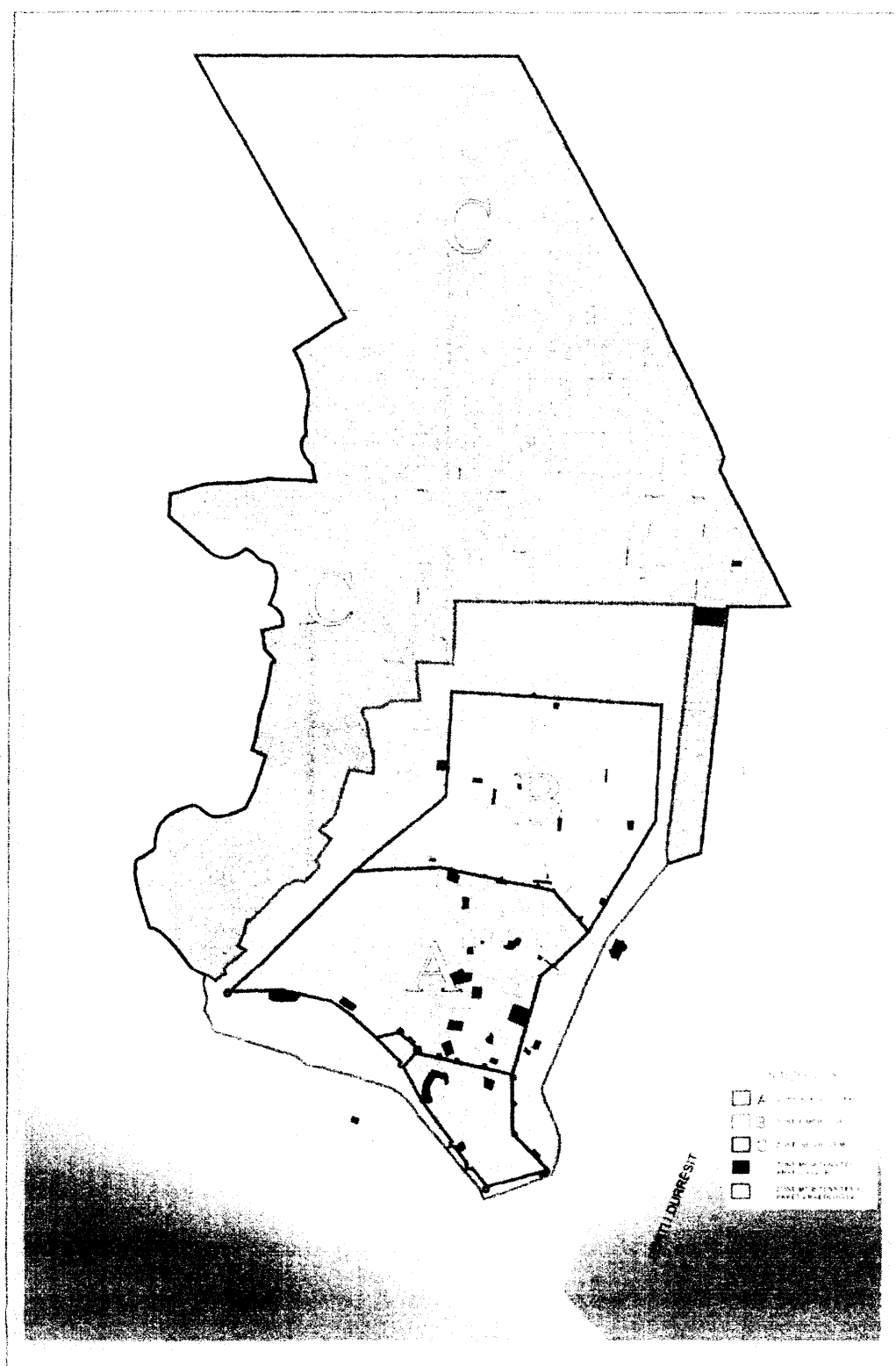
Qendër Nr. 10, T. 1, D. 1, 2004

INSTITUTI I MONUMENTEVE
TE KULTURES
DREJTORI

Gjergj Karasqaj

INSTITUTI I ARKEOLOGJISE
DREJTORI

Muzafer Korkuti



ALBANIA

DURRES

KRYEMINISTER
FATOS NANO

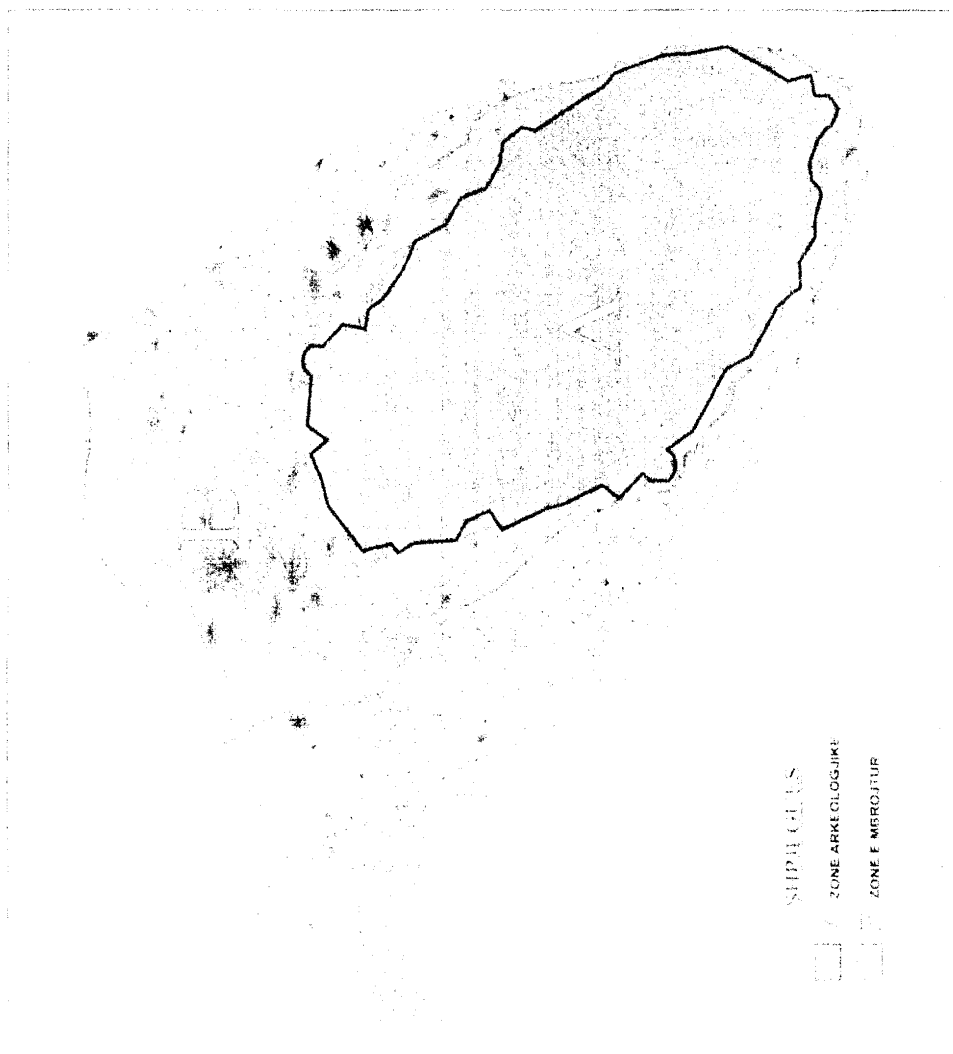
ALBANIA

ALBANIA

MINISTRIA E KULTURES RINISE DHE SPORTEVE

AKADEMIA E SHKENCAVE

ZONA ARKEOLOGJIKE



SH: 1 : 1000

KRUJE

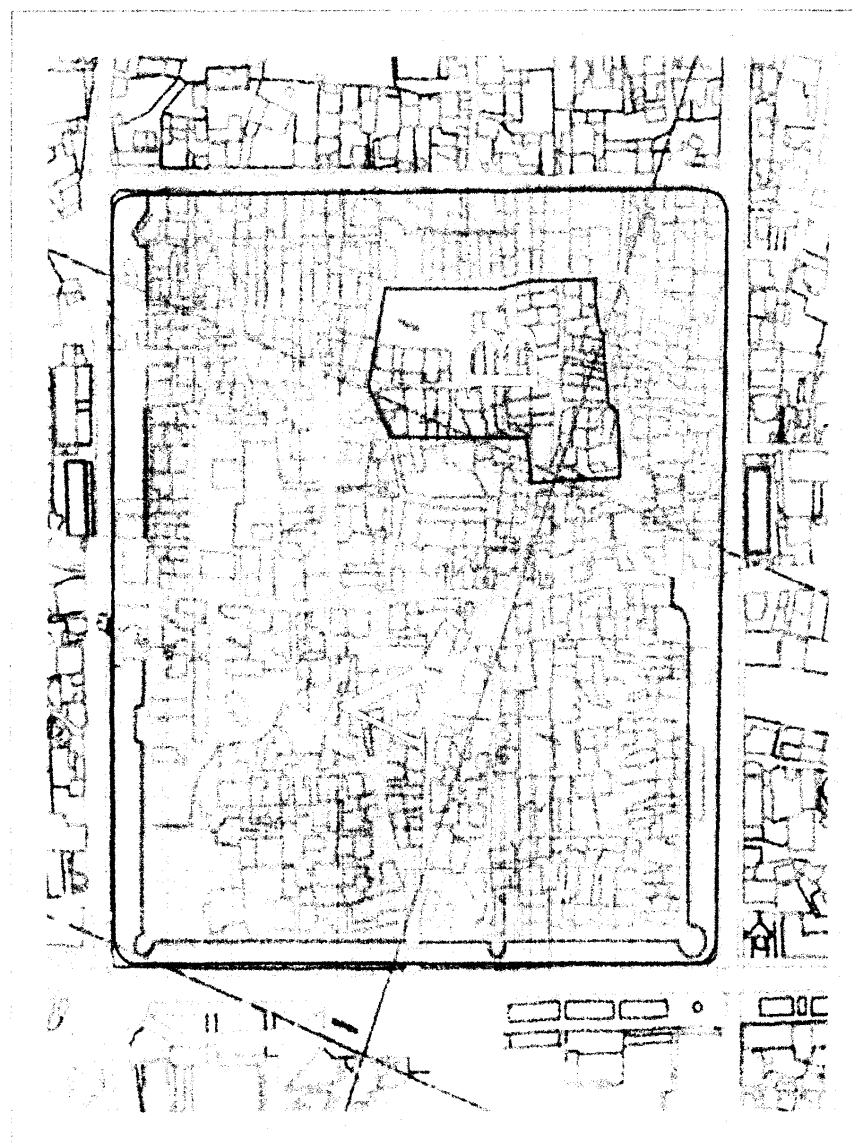
1994/1995

KRYEMINISTER
FATOS NANO

Versione 1.0.0.0

INSTITUTI MONUMENTEVE
TE KLD TURIS
DIREKTORI
Gjergj K. Kullak

INSTITUTI ARKEOLOGJISE
DIREKTORI
Muzafër Korkut



SHIHIGJES

SKALA 1:1500

ZONA ARKEOLOGJIKE

ELBASAN

MIRATOHEJ

**KRYEMINISTER
FATOS NANO**

Vendim Nr. 100/1994

INSTITUTI MONUMENTEVE
TE KULTURES
DREJTORI

Gjeras Karaiskaj

INSTITUTI ARKEOLOGJISE
DREJTORI

Muzat Korkuti

ZONA ARKEOLOGJIKE

BERAT

MBRATORIT

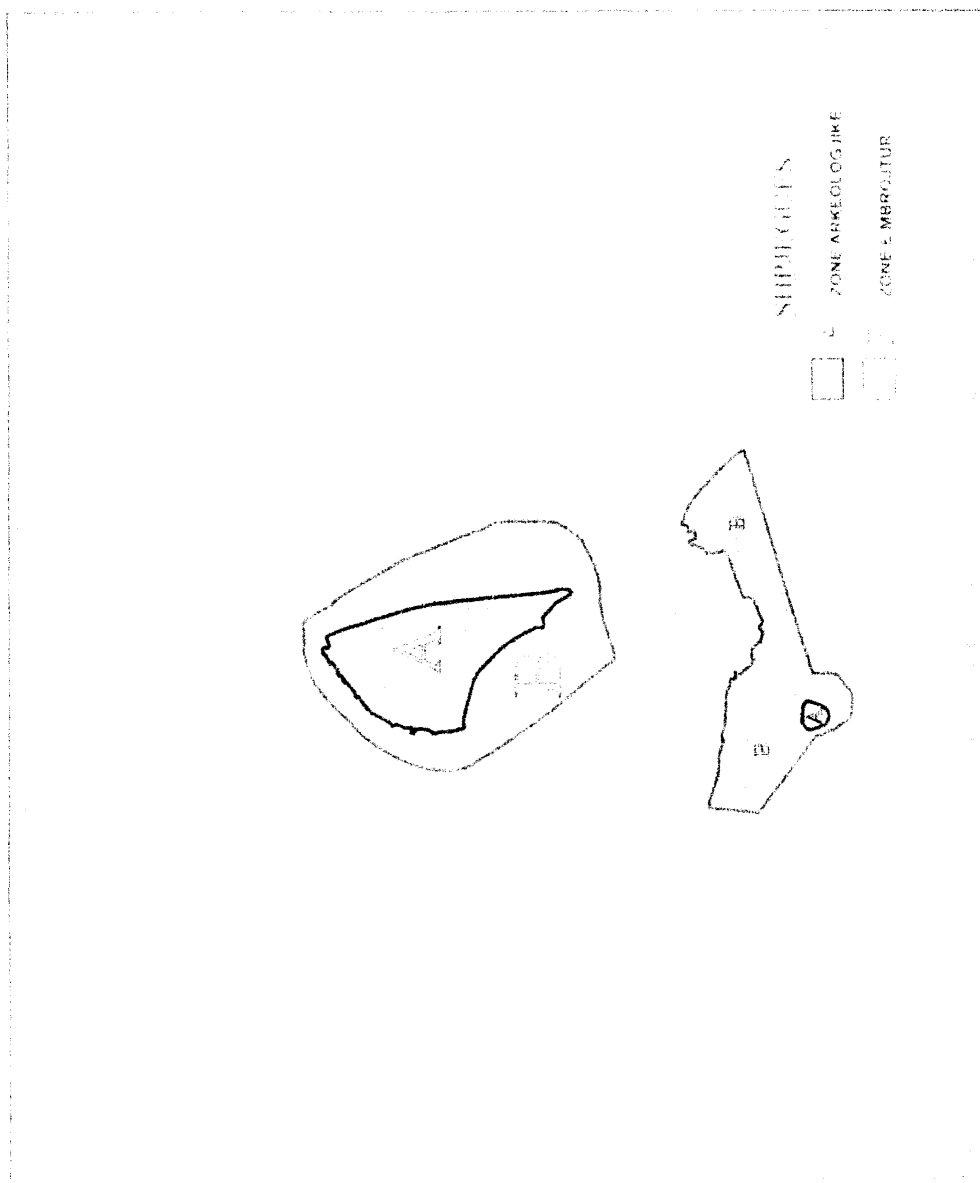
KRYEMINISTER
FATOS NANO

Ministria e Kulturës Rinisë dhe Sporteve
Drejtori

INSTITUTI MONUMENTEVE
TE KULTURES
DREJTORI

Gjergj Kallaku

INSTITUTI ARKEOLOGJIKE
DREJTORI
Muzafër Korkuti



MINISTRIA E KULTURES RINISE DHE SPORTEVE

AKADEMIA E SHKENCAVE

ZONA ARKEOLOGJIKE

VLORE

MIRATOHET

KRYEMINISTER
FATOS NANO

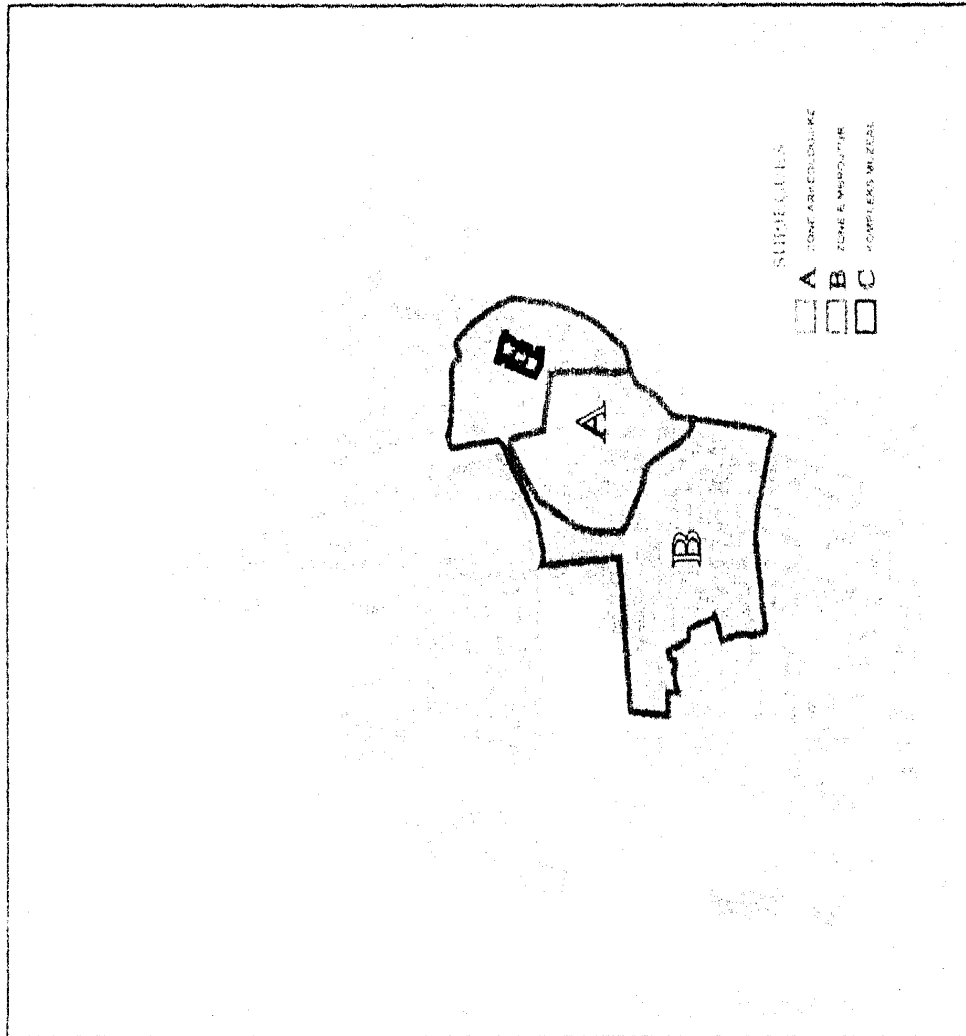
Vendim Nr. Dt. 2004

INSTITUTI I MONUMENTEVE
TE KULTURES
DREJTORI

Gjeras Karaiskaj

INSTITUTI I ARKEOLOGJISE
DREJTORI

Muzafer Korkuti



MINISTRIA E KULTURES RINISE DHE SPORTEVE

AKADEMIA E SHKENCAVE

ZONA ARKEOLOGJIKE

SARANDE

MIRATORI

**KRYEMINISTER
FATOS NANO**

Vendimi Nr. 101/2004

INSTITUTI I MONUMENTEVE
TE KULTURES

DREJTORI

Gjeras Karamaskaj

INSTITUTI I ARKEOLOGJISE

DREJTORI

Muzafer Korkuti

**VENDIM**

Nr.39, datë 13.1.2005

**PËR LEJIMIN E INSTITUCIONEVE BUXHETORE TË PËRDORIN PROCEDURËN
“PROKURIM I DREJTPËRDREJTË”, PËR SIGURIMIN E DETYRUESHËM TË MJETEVE
TË TYRE MOTORIKE PËR PËRGJEGJËSITË NDAJ PALËVE TË TRETA**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 3 të nenit 17 të ligjit nr.7971, datë 26.7.1995 “Për prokurim publik”, të ndryshuar, me propozimin e Ministrit të Shtetit për Koordinimin, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Lejimin e institucioneve buxhetore që, për fondet limit të miratuara në Buxhetin e Shtetit të vitit 2005, të përdorin procedurën “Prokurim i drejtpërdrejtë”, me INSIG sh.a.-në, për sigurimin e detyrueshëm (TPL) të mjeteve të tyre motorike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta.

2. Primi që INSIG sh.a.-ja, do të arkëtojë nga institucionet buxhetore të jetë vlera e primit të pastër, shtuar vlerën e shpenzimeve administrative.

3. Ngarkohen drejtuesit e institucioneve buxhetore për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYEMINISTRI

Fatos Nano

VENDIM

Nr.2, datë 18.1.2005

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergji Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i“ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i“ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i“ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datë 30.9.2004, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.22/2 Akti, që i përket:

KËRKUES: PRESIDENTI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, përfaqësuar nga zoti Artur Metani, këshilltar juridik.

SUBJEKT I INTERESUAR: KUVENDI I SHQIPËRISË, përfaqësuar nga zonja Mimoza Pano, juriste në Departamentin Juridik.

OBJEKTI: Interpretimi i neneve 125 e 136 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 124 e 134 të Kushtetutës.

Presidenti i Republikës së Shqipërisë i ka kërkuar Gjykatës Kushtetuese interpretimin e neneve 125/1 e 136/1 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë, lidhur me procedurën që duhet të aplikojë Kuvendi i Shqipërisë për shqyrtimin e dekreteve për emërimin e anëtarëve të Gjykatës Kushtetuese dhe të anëtarëve të Gjykatës së Lartë, dhe nëse ky organ ka të drejtë të mos japë pëlqimin për këto emërimë, tej kritereve të përcaktuara në Kushtetutë dhe në ligjet përkatëse. Në mbështetje të

kërkesës, në esencë, është parashtruar se:

- Roli i Kuvendit të Shqipërisë në këtë proces është të verifikojë nëse emërimi i bërë është i bazuar në kriteret që përcakton Kushtetuta dhe ligji, sepse ky organ nuk mund ta lidhë dhënien e pëlqimit me kriteret të tjera. Kushtetuta ia ka lënë Presidentit të Republikës përzgjedhjen e kandidatit. Për pasojë, marrja e këtij atributi nga Kuvendi i Shqipërisë është tej kompetencave dhe të drejtave që i janë dhënë nga Kushtetuta.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Petrit Plloçi, përfaqësuesit e kërkuarës së të subjektit të interesuar, pasi u njoh edhe me mendimin *amicus curiae* të ekspertëve të Komisionit të Venecias të Këshillit të Evropës, dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Kuvendi i Shqipërisë, me vendimin nr.138, datë 15.7.2004, ka vendosur mosdhënien e pëlqimit për emërimin e një anëtari të Gjykatës Kushtetuese nga ana e Presidentit të Republikës. Në këto rrethana, Presidenti i Republikës ka kërkuar interpretimin e neneve 125/1 dhe 136/1 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë.

Sipas nenit 125/1 të Kushtetutës, Gjykata Kushtetuese përbëhet nga 9 anëtarë, të cilët emërohen nga Presidenti i Republikës me pëlqimin e Kuvendit. Gjyqtarët emërohen për 9 vjet, pa të drejtë riemërimi, nga radhët e juristëve me kualifikim të lartë dhe me përvojë pune jo më pak se 15 vjet në profesion. E njëjta procedurë është parashikuar edhe në nenin 136/1 të Kushtetutës, sipas të cilit anëtarët e Gjykatës së Lartë emërohen nga Presidenti i Republikës me pëlqimin e Kuvendit.

Në rastin në shqyrtim, kërkesa e paraqitur shtrihet përpara kësaj Gjykate çështjen e sferës dhe të natyrës së kompetencave të Presidentit të Republikës dhe të Kuvendit të Shqipërisë në procesin e emërimit të gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese dhe të gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë. Në mënyrë më të detajuar, çështja shtrihet nëse i përket Presidentit të Republikës përgjegjësia për të zgjedhur kandidatin për gjyqtar, dhe se Kuvendi i Shqipërisë duhet të kufizohet me shqyrtimin e çështjes, vetëm në aspektin formal, d.m.th. nëse janë respektuar kriteret kushtetuese e ligjore të kërkuara apo ka të drejtë ta shqyrtojë zgjedhjen e bërë edhe në këndvështrim të meritës, duke pasur mundësi edhe të refuzojë emërimin e gjyqtarit. Pra Kushtetuta (nenet 125/1 e 136/1) kërkon një pëlqim substancial midis Presidentit të Republikës dhe Kuvendit të Shqipërisë për zgjedhjen e gjyqtarit, duke i atribuar Kuvendit të Shqipërisë një kompetencë të vërtetë për të penguar emërimin e tyre—apo ka dashur t'i atribuojë këtij organi vetëm një kompetencë të kontrollit formal, pra një kontroll thjesht juridik të zgjedhjes së bërë nga ana e Presidentit të Republikës.

Para se të shqyrtojë çështjet e shtrhuara më sipër, që kanë të bëjnë me interpretimin e dispozitave të kërkuara, Gjykata Kushtetuese e sheh me vend të përsërisë qëndrimin e saj se çdo dispozitë e Kushtetutës duhet të interpretohet në mënyrë të tillë që të jetë e pajtueshme me parimet themelore kushtetuese. Kjo për arsye se, siç pranohet në doktrinën dhe jurisprudencën kushtetuese, çdo dispozitë kushtetuese është në një lidhje të caktuar me dispozitat e tjera dhe së bashku, ato formojnë një entitet. Për pasojë, asnjë dispozitë e Kushtetutës nuk mund të nxirret jashtë kontekstit të saj dhe të interpretohet më vete. Në këtë linjë duhet të interpretohen edhe dispozitat objekt shqyrtimi.

a) Gjykata Kushtetuese vlerëson se, së pari, termi *pëlqim*, që gjendet në tekstin e neneve 125/1 e 136/1 të Kushtetutës, duhet të analizohet në kuptimin literal. Në këtë aspekt, ky term, sipas kuptimit të zakonshëm të tij, nënkupton *të qenët në një mendje për diçka, miratimin, pranimin*.¹ Pra *pëlqimi* i Kuvendit, sipas kuptimit të mësipërm, nënkupton pranimin e kandidaturës përkatëse. Thënë ndryshe, *pëlqimi* që kërkon dispozitat e mësipërme, nënkupton një lloj *konsensusi* midis këtyre organeve kushtetuese që përfshihen në procesin e emërimit të gjyqtarëve të gjykatave më të larta.

b) Krahas kuptimit gjuhësor të termit të mësipërm, edhe në bazë të interpretimit teleologjik të dispozitave – objekt interpretimi, konstatohet se qëllimi i hartuesve të Kushtetutës ka qenë që emërimi i gjyqtarëve të mos mbetej vetëm në kompetencën e një organi, gjë që siguron në mënyrë më të përshtatshme pavarësinë dhe autoritetin e këtyre gjykatave. Për pasojë, pjesëmarrja e Kuvendit të

¹ Fjalori i Shqipes së Sotme, Botimi i dytë i ripunuar, Tiranë, 2002

Shqipërisë në këtë proces ka për qëllim balancimin e kompetencës së Presidentit të Republikës në emërimin e gjyqtarëve, dhe kjo vjen në harmoni edhe me parimin e ndarjes dhe *balancimit* ndërmjet pushteteve, të parashikuar në nenin 7 të Kushtetutës. Interpretimi, sipas të cilit emërimi i përket, në mënyrë ekskluzive, një organi politik me natyrë individuale (Kryetarit të Shtetit), nuk do të ishte në pajtim me *standardin* përkatës në këtë fushë.

Ky përfundim mund të konfirmohet edhe nga pikëpamja e së drejtës kushtetuese të krahasuar. Kështu, në kushtetutat dhe ligjet që përcaktojnë regjimin e një shteti demokratik të së drejtës, standardi përkatës në këtë drejtim synon një *procedurë* për emërimin e gjyqtarëve të gjykatave më të larta, që nga pikëpamja e organeve kushtetuese që marrin pjesë në këtë proces, mund të quhet *plurale*. Në esencë, kjo procedurë emërimi karakterizohet ose nga *ndarja* e kompetencës së zgjedhjes të gjyqtarëve midis shumë organeve ose institucioneve të shtetit, ose, në raste të tjera, nga *kooperimi i institucional* i dy ose më shumë organeve në caktimin e gjyqtarëve; ose si një *procedurë ekskluzivisht* (ose pothuajse) *parlamentare* për zgjedhjen e gjyqtarëve, ku hyn në lojë pluralizmi konkurrencial i partive politike që marrin pjesë dhe nevoja për kërkimin e një konsensusi midis tyre. Në rastin në shqyrtim, sistemi i emërimit i pranuar nga Kushtetuta e Shqipërisë ka në esencë *kooperimin institucional* të Presidentit të Republikës dhe të Kuvendit të Shqipërisë.

c) Gjykata vlerëson gjithashtu se kompetenca e Kuvendit të Shqipërisë për një shqyrtim të plotë, pra edhe në këndvështrimin e meritës, të zgjedhjes së bërë nga ana e Presidentit të Republikës, është në pajtim edhe me formën e regjimit politik të përcaktuar në Kushtetutë (neni 1) si republikë parlamentare. Në këtë vështrim, pjesëmarrja e Kuvendit të Shqipërisë në procesin e emërimit të gjyqtarëve, që shkon tej një kontrolli juridik të procesit, është në harmoni të plotë me natyrën politike të këtij organi.

d) Konstatimet e mësipërme gjejnë konfirmim duke pasur parasysh edhe evoluimin e kuadrit kushtetues në vendin tonë lidhur me procesin e caktimit të gjyqtarëve të gjykatave më të larta, proces në të cilin Kuvendi i Shqipërisë ka pasur dhe ka një rol substancial.

Me ligjin nr.7561, datë 29.4.1992 “Për disa ndryshime e plotësime në ligjin nr.7491, datë 29.4.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”, u krijuan Gjykata Kushtetuese dhe Gjykata e Kasacionit, që zëvendësonte Gjykatën e Lartë. Sipas këtij ligji (nenet 6/2 dhe 18/1), gjyqtarët e Gjykatës së Kasacionit zgjidheshin nga Kuvendi Popullor, ndërsa gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese zgjidheshin 4 nga Presidenti i Republikës dhe 5 nga Kuvendi Popullor. Ndërsa me Kushtetutën e Re u ndryshuan rregullat e caktimit të gjyqtarëve, duke u lënë vend atyre që parashikojnë nenet 125/1 dhe 136/1—që janë edhe objekt shqyrtimi në këtë gjykim. Duke analizuar kompetencat përkatëse të secilit organ, Gjykata vlerëson se ndryshimi i bërë nuk ka pasur për qëllim të reduktojë pjesëmarrjen e Kuvendit në caktimin e gjyqtarëve vetëm në një rol formal të tij, por që të ngrejë një sistem tjetër *plural* për caktimin e gjyqtarëve të gjykatave më të larta të vendit. Dhe në rastin në shqyrtim, ky sistem emërimi është ai i *kooperimit institucional* të Presidentit të Republikës dhe të Kuvendit të Shqipërisë, ku secili organ kushtetues ka një rol të caktuar substancial në këtë proces.

Nën dritën e konsideratave të mësipërme, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se, sipas neneve 125/1 dhe 136/1, Kushtetuta parashikon dhënien e një pëlqimi të vërtetë nga Kuvendi i Shqipërisë. Kjo nënkupton që përfshirja e Kuvendit të Shqipërisë në këtë proces ka të bëjë jo vetëm me shqyrtimin e *rregullshmërisë juridike*, por edhe të *meritës* së zgjedhjes së bërë nga ana e Presidentit të Republikës.

Ky sistem emërimi, i adoptuar nga Kushtetuta, i vë subjektet që përfshihen në të para kërkesës së respektimit të parimit të *luajalitetit kushtetues*², i cili shpreh, në thelb, respektin e ndërsjellë nga secili subjekt ndaj kompetencave të tjetrit, si dhe nënkupton krijimin e një raporti bashkëpunimi midis tyre. Në rastin në shqyrtim, ky parim kërkon nga Presidenti i Republikës dhe Kuvendi i Shqipërisë, që në zgjedhjen e çdo gjyqtari të udhëhiqen nga i njëjti objektiv - për të siguruar një përbërje cilësore dhe të përshtatshme të gjykatave.

² *Verfassungstreue* – Gjermanisht *luajalitetit kushtetues*. Parim i rëndësishëm i përpunuar kryesisht nga e drejta kushtetuese gjermane.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 124 e 134/a të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë, si dhe neneve 71, 72 e 79 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

Të interpretojë nenet 125/1 dhe 136/1 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë si vijon:

- Kuvendi i Shqipërisë, në rastet e shqyrtimit të dekreteve të Presidentit të Republikës për emërimin e gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese dhe të gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, ka kompetencë të shqyrtojë jo vetëm përmbushjen e kriterëve formale, por të shqyrtojë edhe meritën e emërimit të tyre. Për rrjedhojë, Kuvendi i Shqipërisë ka kompetencë të japë ose jo pëlqimin për emërimet e gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese dhe të gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë.

- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe ka fuqi prapavepruese.

MENDIMI I PAKICËS

Nuk jam i të njëjtit mendim lidhur me interpretimin që shumica u bën neneve 125 pika 1 dhe 136, pika 1 të Kushtetutës.

Kam qenë dhe vazhdoj të jem i mendimit konsekuent se në zbatim të parimeve kushtetuese për balancimin e kontrollin e ndërsjellë midis organeve kushtetuese, kontrolli parlamentar mbi dekretet e Presidentit të Republikës për emërimin e gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese dhe atyre të Gjykatës së Lartë, ndryshe nga rastet e emërimit të ministrave, ka karakter formal. Ai konsiston vetëm në shqyrtimin e kushtetutshmërisë dhe ligjshmërisë së dekreteve, dhe që mund të konkludojë edhe në mosdhënien e pëlqimit. E rëndësishme është të theksohet se mosdhënia e pëlqimit nuk passjell ndonjë vendim për shfuqizimin apo shpalljen të pavlefshëm të dekretit, ai ka si pasojë moszbatimin e dekretit përkatës.

Kam mendimin se argumentet për të mbështetur pikëpamjen time gjenden, në një pjesë të rëndësishme tek argumentet e shumicës, nëse do t’u shkohej atyre deri në fund.

Shumica pranon se asnjë dispozitë e Kushtetutës nuk mund të nxirret jashtë kontekstit dhe të interpretohet më vete. Duke qenë plotësisht dakord me këtë përfundim të nxjerrë nga doktrina, argumentin e shumicës do ta çoja pak më tej. Në raportet President-Kuvend, lidhur me aktet me karakter individual në Kushtetutë, identifikohen midis të tjerave dy koncepte apo terma: *ai i pëlqimit* dhe *ai i propozimit*. Ndërsa termi i parë analizohet në të gjitha drejtimet, ndaj termit të dytë heshtet, edhe pse pretendohet se dispozitat duhen parë në unitet. A ka rëndësi ky shqyrtim? Mendoj se analiza dhe krahasimi i të dy termave apo koncepteve kushtetuese sjell argumente në kundërshtim me tezën e shumicës. A mund të pranohet që si në rastin e shqyrtimit të dekreteve të emërimit të Presidentit, ashtu dhe të propozimeve të tij, kontrolli parlamentar do të jetë identik, d.m.th. do të shtrihet jo vetëm mbi kushtet ligjore e kushtetuese, por edhe mbi “meritën” që përmend shumica. Jam i mendimit se kushtetuta në pranimin e këtyre dy koncepteve të ndryshme të raporteve President-Kuvend, ka pasur parasysh edhe mjete të ndryshme e vëllim të ndryshëm të kontrollit parlamentar.

Nuk kam mendimin se kontrolli formal e substancial i dekreteve të Presidentit nga Kuvendi, në rastet e emërimit të anëtarëve të Gjykatës Kushtetuese dhe atyre të Gjykatës së Lartë, do të siguronte në mënyrë të përshtatshme pavarësinë dhe autoritetin e këtyre gjykatave dhe do të evitonte dukjen e Gjykatës si një organ që varet vetëm nga një autoritet kushtetues.

Në radhë të parë shtrohet pyetja: Pavarësia dhe autoriteti i gjykatave sigurohet nëpërmjet aktit të emërimit nga një subjekt kushtetues që është kryetar i shtetit, përfaqësues i unitetit të popullit, që nuk i përket asnjë partie dhe që nuk mban detyra të tjera publike e as kryhen veprimtari private siç është Presidenti i Republikës, apo shumicës së thjeshtë të Kuvendit, e cila për mëse një dekadë në Shqipëri vërtetohet se përbëhet nga një parti apo koalicion partish me orientim politik të njëjtë? Në këto kushte, me interpretimin që pranon shumica, pyetja më direkt shtrohet: A është e pavarur Gjykata Kushtetuese apo Gjykata e Lartë nga forcat politike (kryesisht ato në pushtet)? A mund t’i lihet kësaj

shumice vlerësimi substancial i emërimit, gjithmonë në kushtet e Kushtetutës e të vendit tonë, një demokracie në tranzicion e jo të një demokracie model, siç mundohet të bëjë krahasimet për argument shumica?

Shumica ka mendimin se dhënia e ekskluzivitetit në emërim një organi politik me natyrë individuale (Kryetarit të Shtetit) *nuk do të ishte më pajtim me standardin përkatës në këtë fushë.*

Për të nxjerrë një konkluzion të tillë kategorik dhe themelor për çështjen në shqyrtim, pakica e sheh me vend që në radhë të parë duhej të sqarohej standardi. Unë nuk do të pranoja standarde që do të binin ndesh me frymën dhe shkronjën e Kushtetutës, përderisa fjala është për interpretim të saj e jo për rishikim. Dhe fryma e shkronjës e Kushtetutës duhen shqyrtuar në tërësi e unitet brenda për brenda Kushtetutës, e mandej mund të flitej për modele e standarde. Aq më tepër që këto modele e standarde janë ndërtuar mbi një terren konstitucional në mjaft raste të ndryshëm nga ai i yni.

ANËTAR
A. Karamuço

VENDIM
Nr.3, datë 19.1.2005

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datat 28.6.2004 dhe 29.6.2004, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen me nr.18 Akti që i përket:

KËRKUES: DHOMA KOMBËTARE E NOTERISË, përfaqësuar nga avokat Krenar Loloçi, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR:

KUVENDI I SHQIPËRISË, në mungesë.

KËSHILLI I MINISTRAVE, përfaqësuar nga avokati i shtetit Kosta Gazeli, me autorizim.

MINISTRIA E DREJTËSISË, përfaqësuar nga Ardian Dvorani e Shega Ligori, me autorizim.

OBJEKTI: 1. Papajtueshmëria me nenet 11, 18, 49 të Kushtetutës të disa neneve e paragrafëve të ligjit nr.9216, datë 1.4.2004 “Për disa shtesa e ndryshime në ligjin nr.7829, datë 1.6.1994 “Për noterinë”, ndryshuar me ligjin nr.8790, datë 10.5.2001” dhe konkretisht:

a) të nenit 3/ç paragrafi i pestë (shtuar me nenin 6 të ligjit nr.9216), fjalët: “... nga Ministri i Drejtësisë, pasi ka marrë më parë mendimin me shkrim të Dhomës Kombëtare të Noterisë”;

b) të nenit 6/f (ndryshuar me nenin 7 të ligjit nr.9216), fjalët : “... të propozuar nga Dhoma Kombëtare e Noterisë dhe të miratuar nga Ministri i Drejtësisë”;

c) të nenit 8 paragrafi i dytë (ndryshuar me nenin 9 të ligjit nr.9216), fjalët: “... nga Ministri i Drejtësisë, ... pasi të ketë marrë mendimin me shkrim të kësaj dhome”;

ç) të nenit 16 paragrafët e dytë dhe të pestë (ndryshuar me nenin 13 të ligjit nr.9216), fjalët: “Ministri i Drejtësisë, ... pasi të ketë marrë mendimin me shkrim të Dhomës Kombëtare të Noterisë”, si dhe fjalët: me urdhër të Ministrit të Drejtësisë, pasi të ketë marrë mendimin me shkrim të Dhomës Kombëtare të Noterisë”;

d) të nenit 17 paragrafi i fundit (shtuar me nenin 14 të ligjit nr.9216), fjalët: “... nga Ministri i

Drejtësisë, pasi të ketë marrë mendimin me shkrim të Dhomës Kombëtare të Noterisë”;

dh) të nenit 30 paragrafi i katërt (ndryshuar me nenin 20 të ligjit nr.9216), fjalët: “... nga Ministri i Drejtësisë, pasi të ketë marrë mendimin me shkrim të Dhomës Kombëtare të Noterisë”;

e) të nenit 6/b (ndryshuar me nenin 7 të ligjit nr.9216), fjalët: “mbush moshën 65 vjeç ...”, si dhe të nenit 22 të ligjit nr.9216, paragrafi i parë, fjalët: “... plotësimi të moshës 65 vjeç ...”.

2. Pezullimi i zbatimit të dispozitave të mësipërme të ligjit nr.9216 deri në përfundimin e gjykimit, në bazë të nenit 45 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

BAZA LIGJORE: Nenet 131 shkronja “a”; 134 pika 1 shkronja “f” dhe pika 2 të Kushtetutës.

Kërkuesi ka parashtruar këto shkaqe kryesore për shfuqizimin si antikushtetues të dispozitave të mësipërme:

- Ligji bën hapa prapa në konceptin e funksionit të noterit. Nga një profesion i lirë që i nënshtrohet vetëm ligjit, noteri shndërrohet në një profesion të varur nga ekzekutivi nëpërmjet Ministrit të Drejtësisë.

- Me ligjin e ri, roli i Ministrit të Drejtësisë kapërcehet në mënyrë të tejskajshme. Nga mbikëqyrës ai bëhet drejtpërdrejt pjesë e organizimit dhe e funksionimit të Dhomës së Noterisë.

- Ligji i përfshin noterët në sferën e nëpunësve publikë të shtetit.

- Kufizimet e veprimtarisë noteriale vijnë në kundërshtim jo vetëm me nenin 11 të Kushtetutës, por edhe me Konventën Europiane të të Drejtave të Njeriut. Kufizimet e lirisë së veprimtarisë ekonomike mund të vendosen vetëm për arsye të rëndësishme publike.

- Pasojë e drejtpërdrejtë e konceptimit të gabuar të veprimtarisë noteriale që klasifikohet si veprimtari publike, është edhe përcaktimi i moshës 65 vjeç për nxjerrjen në pension të noterëve.

Subjektet e interesuara, duke kërkuar rrëzimin e kërkesës kanë parashtruar këto shkaqe kryesore:

- Noteri është funksion publik i deleguar, që mund të ushtrohet si profesion i lirë. Për shkak të natyrës publike të këtij funksioni, ligji parashikon disa rregulla të posaçme të shprehura edhe në kufizime.

- Nuk ka mospërputhje midis nenit 11 të Kushtetutës dhe ligjit nr.9216, datë 1.4.2004 “Për noterinë”. Liria e veprimtarisë ekonomike është e njohur edhe nga ky ligj në ato kufij që legjislatori i ka parashikuar si të nevojshme.

- Ushtrimi i disa funksioneve me natyrë mbikëqyrje lidhur me noterinë nga Ministria e Drejtësisë, është mëse e domosdoshme, sepse lidhet me kontrollin dhe respektimin e autoritetit publik që u është deleguar noterëve dhe që shprehet edhe në vlerën që kanë dokumentet e tyre.

- Vendosja e moshës për heqjen e licencës, nuk është vendosje kufizimi e për pasojë ajo nuk është “çështje kushtetuese”, por çështje e politikës ligjvënëse.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Alfred Karamuço, përfaqësuesit e palës kërkuese e të subjekteve të interesuara dhe bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata Kushtetuese, para së gjithash, mori në shqyrtim kërkesën për pezullim të zbatimit të ligjit nr.9216, datë 1.4.2004 dhe konstatoi se zbatimi i tij nuk mund të sillte pasoja që preknin interesat shtetërore, shoqërore ose të individëve e për pasojë, me vendim të ndërmjetëm, në përputhje me nenin 45 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, e ka rrëzuar atë.

Përsa i përket çështjes në shqyrtim, Gjykata Kushtetuese konstaton se me ligjin nr.9216, datë 1.4.2004, ligji “Për noterinë” i janë bërë një sërë shtesash e ndryshimesh, disa prej të cilave janë kontestuar nga kërkuesi si antikushtetuese, e më konkretisht:

- Është vendosur një dispozitë e re, neni 3/ç, lidhur me transferimin e noterit, ku kërkuesit konsiderojnë antikushtetues paragrafin e katërt, e konkretisht fjalinë: “Lejimi i një noteri për të transferuar veprimtarinë e vet në juridiksionin e një rrethi tjetër gjyqësor, bëhet nga Ministri i

Drejtësisë, pasi ka marrë më parë mendimin me shkrim të Dhomës Kombëtare të Noterisë, për këtë transferim”.

Ndryshohet dispozita për heqjen e lejes së ushtrimit të profesionit, ku në nenin 6 shkronja “f” parashikohet shkëlja e rëndë ose përsëritjen e rregullave që lidhen me ushtrimin e profesionit, të parashikuar me këtë ligj dhe në Kodin e Etikës Profesionale, të propozuara nga Dhoma Kombëtare e Noterisë dhe të miratuara nga Ministri. *Kërkuesit kontestojnë mënyrën e miratimit të Kodit të Etikës.*

- Me nenin 9 të ligjit, janë bërë ndryshime përsa i përket subjekteve që kanë të drejtë të marrin masa disiplinore, si dhe rregullat për marrjen e tyre. Kështu, me ndryshimet parashikohet që veç masës si heqja përgjithmonë e lejes së ushtrimit të profesionit, Ministri i Drejtësisë *të ketë të drejtën edhe të heqjes së përkohshme të saj deri në dy vjet, por në të dy rastet, dispozita kërkon propozimin e dhomës së noterisë ku ai është anëtar e pasi të ketë marrë mendimin me shkrim të kësaj dhome.*

- Në nenin 16, në ndryshim nga dispozita e mëparshme, Ministri, në caktimin e numrit të noterëve, për çdo bashki e komunë, nuk merr *pëlqimin* e Dhomës Kombëtare të Noterisë, por mendimin me shkrim.

- Është shtuar një paragraf i ri në nenin 17, sipas të cilit forma, përmbajtja dhe karakteristikat e tjera të vulave, si dhe rregullat për pajisjen dhe administrimin e tyre *përcaktohen nga Ministri i Drejtësisë, pasi të ketë marrë mendimin me shkrim të dhomës.*

- Neni 30 i ligjit ekzistues ka pësuar ndryshime me nenin 20 të ligjit të kontestuar, duke rregulluar në mënyrë të veçantë edhe rastet kur numri i noterëve në një rreth është më i vogël se numri minimal i caktuar. Në një paragraf të veçantë, është parashikuar që këta noterë të anëtarësohen në një dhomë noterie më të afërt *“sipas përcaktimit të bërë nga Ministri i Drejtësisë, pasi të jetë marrë mendimi me shkrim i Dhomës Kombëtare të Noterisë”.*

- Neni 6 të ligjit i është shtuar me nenin 7 të ligjit të kontestuar, rasti i heqjes së lejes së ushtrimit të profesionit të noterit me urdhër të Ministrit të Drejtësisë, kur noteri *mbush moshën 65 vjeç.*

Për arritjen në konkluzion nëse këto shtesa e ndryshime të ligjit “Për noterinë”, vijnë ndesh ose jo me dispozitat kushtetuese, ose apo me marrëveshjet ndërkombëtare (kryesisht me Konventën Europiane të të Drejtave të Njeriut) Gjykata Kushtetuese e konsideron të domosdoshme të shqyrtojë vendin, rolin, rëndësinë e natyrën e noterisë publike në një shoqëri demokratike, e në këtë kontekst raportet e saj me shtetin e organet e tij. Në radhë të parë, për arritjen e konkluzioneve sa më të bazuara, Gjykata Kushtetuese e sheh të nevojshme ta shohë çështjen edhe në aspektin e evoluimit historik të institucionit të noterisë.

- Në kuadrin e reformimit tërësor të shtetit dhe të shoqërisë shqiptare, reformimi i gjithanshëm dhe i vazhdueshëm i sistemit të drejtësisë ka zënë një vend të veçantë. E në këtë drejtim rëndësi përbën edhe reformimi i noterisë, kalimi i saj nga një institucion shtetëror në një veprimtari të lirë në kryerjen e funksioneve të caktuara me karakter e rëndësi publike. Bazat e noterisë së sotme janë hedhur me ligjin nr.7829, datë 1.6.1994, ku përcaktohet statusi juridik i noterëve, karakteri publik i veprimtarisë së tyre, pavarësia, paanësia e profesionalizmi, si parime bazë të organizimit e të veprimtarisë, raportet me shtetin e veçanërisht me administratën shtetërore etj. Ligjit në fjalë i janë bërë ndryshime e shtesa në kuadrin e përmirësimit të mëtejshëm me ligjin nr.8790, datë 10.5.2001, si dhe me ligjin nr.9216, datë 1.4.2004 disa pjesë të dispozitave të të cilit nga ana e kërkuesve konsiderohen si antikushtetuese.

Nga shqyrtimi tërësor i dispozitave të kontestuara, ballafaqimi i tyre me përmbajtjen dhe frymën e Kushtetutës e të dokumenteve ndërkombëtare e në veçanti me Konventën Europiane të të Drejtave të Njeriut (referuar edhe në të dhënat për ndërtimin, organizimin, funksionimin dhe statusin e disa institucioneve të noterisë në botë), Gjykata Kushtetuese ka arritur në konkluzionin se kërkesa nuk është e bazuar.

Sipas ligjit nr.7829, datë 1.6.1994 (me ndryshimet përkatëse), noteria në Republikën e Shqipërisë, është një profesion i lirë, i cili kryen veprimtari juridike në shërbim të personave fizikë e juridikë, nëpërmjet redaktimit të akteve dhe kryerjes së veprimeve noteriale në pajtim me Kushtetutën e legjislacionin në fuqi.

Duke qenë profesion i lirë, noteri u nënshtrohet përgjithësisht rregullave të caktuara si për gjithë profesionet e tjera: marrja e lejes së ushtrimit të profesionit, nënshtimi i detyrimeve fiskale, mbajtja e përgjegjësisë individuale pasurore për çdo dëm që u kryen subjekteve nga ushtrimi i veprimtarisë së tij etj. Me gjithë këto karakteristika, në pamje përgjithësisht të përbashkëta edhe për

profesione të tjera të lira, te noteri spikatin edhe disa karakteristika thelbësore që e bëjnë noterinë një veprimtari publike nga karakteri dhe rëndësia e saj. Ofrimi i shërbimeve nga veprimtaria noteriale, ka rëndësi të veçantë për shoqërinë. Rëndësi ka edhe për institucionet shtetërore dhe publike vlera e dokumentacionit noterial.

Veprimtaria noteriale shërben për vendosjen e aktiviteteve e interesave të qytetarëve mbi baza plotësisht ligjore dhe në mënyrë të unifikuar, duke siguruar shmangien e konflikteve e duke sjellë stabilitet në qarkullimin civil. Ofrimi për publikun i shërbimeve noteriale lidhet ngushtë me garancinë për një pasqyrim të besueshëm të fakteve apo të vullnetit të shprehur në veprimet që kryejnë qytetarët.

Nga ana tjetër, veprimtaria noteriale krahas publikut ka rëndësi të veçantë edhe për institucionet shtetërore, sepse ky shërbim duhet t'u sigurojë atyre një dokumentacion të besueshëm, të njëjvlefshëm dhe pjesë përbërëse e të rëndësishme të sistemit të dokumentacionit shtetëror e publik. Duke qenë i tillë, dokumentacioni noterial është i sigurt për vërtetësinë e të dhënave të përfaqësuara, duke pasur vlerën e provës së plotë edhe në veprimtarinë gjyqësore.

Nga përmbajtja e ligjit dalin disa karakteristika thelbësore për këtë institucion, rilevimi i të cilave shërben për t'u dhënë zgjidhje problemeve të ngritura nga kërkuesi. Dispozitat ligjore, shqyrtuar në kompleks e paraqesin noterinë si një profesion të lirë, të pavarur, të paanshëm dhe tërësisht profesional. Të zbërthyera konkretisht këto karakteristika apo parime të organizimit e të veprimtarisë, do të thotë që noteria në ushtrimin e funksioneve të saj është e pavarur, se pavarësia garantohej edhe nëpërmjet organeve vetëqeverisëse që e drejtojnë atë; se noteri e ka detyrim ligjor kryerjen e veprimeve me paanësi, me profesionalizëm dhe konfidencë.

Duke evidentuar disa tipare karakteristike të noterisë, që e dallojnë atë ndjeshëm nga profesionet e tjera të lira, Gjykata Kushtetuese konkludon se funksioni i noterit në thelb është një funksion publik "i deleguar", qëllimi i të cilit është që të realizohet një shërbim i pavarur, i paanshëm, profesional e konfidencial në autentifikimin e një kategorie mjaft të rëndësishme dokumentesh. Pikërisht për të garantuar parametrat e besueshmërisë së noterëve në ushtrimin e drejtë të autoritetit që u është deleguar nga shteti, janë parashikuar me ligj rregulla të veçanta për organizimin e veprimtarisë, kriteret e ushtrimit, dhënia dhe heqja e së drejtës së profesionit etj. Në këtë kuadër, parashikimi me ligj i funksionit me natyrë mbikëqyrëse të Ministrit të Drejtësisë ndaj noterisë, nuk është antikushtetues, sepse është i lidhur me kontrollin e respektimit të funksionit që u është deleguar noterëve dhe që shprehet në vlerën që kanë dokumentet e tyre. Prandaj, ky funksion i Ministrit të Drejtësisë, i ballafaquar me nenin 11 të Kushtetutës, duhet të konceptohet si kufizim i pjesshëm i veprimtarisë ekonomike të një subjekti, të parashikuara me ligj dhe të vendosura vetëm për arsye të rëndësishme publike.

E rëndësishme është të theksohet gjithashtu se baza e raportit ministri-noteri, si dhe pozicioni mbikëqyrës i Ministrisë së Drejtësisë nuk janë vendosur me dispozitat që atakohen nga kërkuesi. Ky pozicion është përcaktuar qysh kur mbi bazën e transformimeve konceptuale, veprimtaria e noterisë u rregulla me ligjin nr.7829, datë 1.6.1994. Nga kjo pikëpamje nuk janë shtesat dhe ndryshimet e atakuara ato që përcaktojnë pozicionin e Ministrit të Drejtësisë në raport me noterinë.

Të analizuara një për një dispozitat e atakuara nuk rezultojnë që ta kenë vënë ministrin në rolin komandues. Rritja apo zvogëlimi i rolit mbikëqyrës të Ministrit të Drejtësisë ndaj noterisë, në rastin konkret, nuk është çështje kushtetuese, por e politikave ligjvënëse, për aq sa ky rol mbikëqyrës nuk prek pavarësinë, paanësinë e konfidencialitetin në kryerjen e funksioneve noteriale si veprimtari e lirë, por me karakter publik.

Gjykata Kushtetuese e gjen pa vend edhe analogjinë që bën kërkuesi midis statusit të noterit publik me atë të avokatit, si dhe të organizatave jofitimprurëse. Midis tyre ekzistojnë diferenca në thelb dhe në formë.

Në raport me avokatinë, si profesion i lirë, Ministri i Drejtësisë ushtron disa kompetenca që lidhen me marrjen e masave ligjore e institucionale për mbarëvajtjen e këtij aktiviteti që është në ndihmë të drejtësisë, por që nuk ushtron ndonjë funksion të deleguar. Në rastin e noterisë, Ministri i Drejtësisë, ka disa kompetenca vendimmarrëse të cilat janë parashikuar që me ligjin nr.7829, datë 1.6.1994, i cili hodhi bazat për një konceptim të ri të noterisë si veprimtari publike.

Nga ana tjetër, edhe ndryshimet me organizatat jofitimprurëse, janë lehtësisht të dallueshme. Ndryshe nga këto organizata, të cilat ngrihen e funksionojnë mbi bazën e vullnetit të anëtarëve, noterët detyrohen me ligj të jenë anëtarë të një dhome si kusht për ushtrimin e aktivitetit të tyre; se numri i

tyre në shkallë vendi, si dhe vendi i ushtrimit të aktivitetit është i kufizuar; se veprimtaria e noterit është edhe veprimtari ekonomike, ai shpërblehet për punën që bën, ju nënshtrohet detyrimeve fiskale, përgjigjet me pasurinë e tij ndaj çdo dëmi që shkakton me veprimtarinë e tij etj.

Gjykata Kushtetuese e gjen me vend të qëndrojë në veçanti ndaj asaj pjese të kërkesës që kundërshton vendosjen e moshës për heqjen e lejes së ushtrimit të profesionit të noterit, duke e konsideruar atë si kufizim antikushtetues të veprimtarisë ekonomike.

Kërkuesit sjellin si argument faktin se veprimtaria noteriale si veprimtari ekonomike nuk mund të kufizohet, përveç se me ligj dhe vetëm për arsye të rëndësishme publike, duke iu referuar kështu nenit 11 të Kushtetutës.

Në radhë të parë është për t'u theksuar se liria e veprimtarisë ekonomike është e njohur edhe nga ligji "Për noterinë", natyrisht me ato kufizime që legjislatori ka parashikuar të nevojshme dhe që nuk kanë dallime thelbësore nga aktivitetet e tjera ekonomike. Kështu, rregulla e kritere për heqjen e lejes së ushtrimit të profesionit, për vendosjen e tarifave të shërbimit, për nënshttrimin ndaj masave fiskale etj., janë përcaktuar ligjërisht edhe për veprimtari të tjera ekonomike të lira.

I tillë është edhe rregulli i vendosur në nenin 6 të ligjit, ku rasteve të heqjes së ushtrimit të profesionit të noterit i shtohet edhe ai i mbushjes së moshës 65 vjeç.

Gjykata Kushtetuese konstaton se kriteret ligjvënës të moshës për ushtrimin e profesionit të noterit, përbëjnë një nga zgjidhjet e mundshme ligjore të përkrahura në sistemin e "noterisë latine" që në emër të interesit dhe të arsyes publike, të kërkojë që cilësitë e duhura për të ushtruar aktivitetin si noter të jenë të tilla që ai të garantojë, në bazë të përvojës njerëzore, se është në gjendje të përcaktojë përputhjen e vullnetit të shprehur me vullnetin e brendshëm të personit që paraqitet përpara tij për të kryer veprime noteriale, si dhe kompleksitetin e elementeve të akteve dhe veprimeve noteriale. Aktualisht ka mjaft funksione publike madje edhe subjekte private që nuk lejohet të fillojnë apo vazhdojnë ushtrimin e një funksioni apo veprimtaria të caktuar përpara ose pas një moshe të caktuar. Mosha e vendosur 65 vjeç nuk është thjesht "moshë pensioni" siç pretendohet, por masë kufizuese për ushtrimin e një veprimtarie në emër dhe garanci të një arsyeje dhe interesi të ligjshëm publik, në kuptim të nenit 11 të Kushtetutës.

Vendosja e kriterit të moshës në ushtrimin e një sërë veprimtarish publike apo shtetërore nuk ka zënë vend vetëm me ligjet, por edhe me dispozitat kushtetuese. Nga kjo pikëpamje, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se vendosja e kufirit të moshës jo vetëm nuk përbën shkelje të të drejtave kushtetuese, por përbën një mjet që në parim i shërben forcimit të rregullit në ushtrimin e aktivitetit të noterëve dhe mundëson ofrimin e shërbimeve të standardeve të larta e në dobi të publikut, disiplinimin më të mirë të aktivitetit dhe zgjidhjen e jo pak problemeve të evidentuara në praktikë.

Gjykata Kushtetuese nuk gjen të bazuar edhe argumentin e kërkuesit sipas të cilit, bazuar në nenin 18 të Kushtetutës, disa nga dispozitat e atakuara cenojnë parimin e barazisë. Gjykata Kushtetuese nuk gjen në këto dispozita shfaqje të diskriminimit për shkaqet e parashikuara në nenin 18 të Kushtetutës.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, si dhe nenit 72 të ligjit "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Në përgjithësi jam dakord me vendimin që është marrë me shumicë votash nga Gjykata

Kushtetuese. Nuk pajtohem vetëm me atë pjesë të tij, që kjo Gjykatë rrëzon kërkesën objekt gjykimi edhe për shfuqizimin si antikushtetuese të asaj dispozite të ligjit “Për noterinë”, e cila e ndalon noterin të ushtrojë veprimtarinë e tij, kur ai ka mbushur moshën 65 vjeç.

Legjislacioni ynë ashtu si edhe ai i pjesës më të madhe të vendeve të Europës, në figurën e noterit dallon dy cilësi. Atë të funksionarit publik dhe në të njëjtën kohë edhe cilësinë e subjektit të së drejtës private. Si titullar i kësaj të drejte ai është i lirë të ushtrojë edhe veprimtari të mirëfilltë ekonomike private.

Në bazë të nenit 11 pika 3 të Kushtetutës kufizime të kësaj veprimtarie mund të vendosen vetëm me ligj dhe vetëm për arsye të rëndësishme publike. Në kuptim të kësaj dispozite termi “kufizim” përfshin edhe vendosjen si kufi të arritjes së një moshe të caktuar.

Efektivisht me plotësimin e moshës së parashikuar në ligjin objekt gjykimi bëhet i pamundur vazhdimi i mëtejshëm i lirisë së veprimtarisë ekonomike të noterit, duke u cenuar kështu në thelb kjo e drejtë e tij kushtetuese.

Është e vërtetë se ky kufizim është vendosur me ligj, por parashikimi si kufi i moshës 65 vjeç nuk gjen justifikim as te ndonjë arsye e rëndësishme publike. Kjo kërkesë e domosdoshme e normës kushtetuese të lartpërmendur, për mendimin tim, nuk është pasur parasysh në hartimin e këtij ligji. Përkundrazi, vendosja e një kufizimi të tillë nuk i shërben interesit publik.

Noteria te ne është një institucion relativisht i ri pa përvojën e mjaftueshme. Largimi nga detyra i noterëve të moshës 65 vjeç, pjesa më e madhe e të cilëve përbëhet nga ish-gjyqtarë ose avokatë, do të sjellë si pasojë uljen e nivelit profesional të noterisë, duke e dëmtuar atë edhe si funksion publik. Kjo për arsye se noterët e kësaj moshe, duke qenë të aftë fizikisht, me një përvojë të gjatë e të pasur, me njohuri të mira praktike e teorike në disiplinat kryesore të së drejtës, do të ndikojnë pozitivisht që noterët e tjerë më të rinj, shumica e të cilëve janë pa përvojën e mjaftueshme, të përfitojnë prej tyre për të rritur shkallën e kualifikimit dhe në përgjithësi për të forcuar rolin e noterisë në vendin tonë.

Nga ana tjetër caktimi i kësaj moshe si kufi për ushtrimin e funksionit të noterit vjen në kundërshtim me Kushtetutën edhe në një aspekt tjetër. Siç u tha edhe më lart ky kufizim cenon në thelb edhe lirinë e tij për ushtrimin e veprimtarisë ekonomike private, duke e eliminuar atë si subjekt i kësaj të drejte kushtetuese. Nga ana tjetër vendosja e këtij kufizimi, nuk është në përpjestim as me gjendjen që e ka krijuar atë, ashtu siç parashikohet në nenin 17 të Kushtetutës.

Në këto rrethana, unë jam i mendimit për pranimin e kësaj pjesë të kërkesës, duke u shfuqizuar ajo dispozitë e ligjit “Për noterinë” që e kufizon deri në 65 vjeç ushtrimin e funksionit të noterit.

ANËTAR
A. Karamuço, Z. Vuci

VENDIM **Nr.1, datë 25.1.2005**

PËR MIRATIMIN E RREGULLAVE TË TREGUT TË ENERGJISË ELEKTRIKE

Në mbështetje të nenit 54 të ligjit nr.9072, datë 22.5.2003 “Për sektorin e energjisë elektrike”, Bordi i Komisionerëve të Entit Rregullator të Energjisë Elektrike në mbledhjen e tij të datës 25.1.2005, mbasi shqyrtoi draftin e paraqitur nga Task-Forca e ngritur për përgatitjen e këtyre rregullave,

VENDOSI:

1. Të miratojë rregullat e tregut të energjisë elektrike (Rregullat bashkëngjitur këtij vendimi).
2. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI I ERE-S
Pjetër Dema

RREGULLAT E TREGUT PËR TREGUN E ENERGJISË ELEKTRIKE

KAPITULLI I RREGULLA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Autoriteti për miratimin e rregullave të tregut

Autoriteti për miratimin e rregullave të tregut ("RrT") për tregun e energjisë elektrike ("TE") bazohet në ligjin nr.9072 "Për sektorin e energjisë elektrike" ("LSE"), konkretisht në nenin 54 të LSE.

Neni 2

Objektivat

1. Objektivi i RrT-së është vendosja e rregullave transparente dhe jodiskriminuese për të siguruar kërkesat minimale për fazën fillestare të tregut kombëtar të energjisë elektrike në Shqipëri dhe pjesëmarrjen e Shqipërisë në një treg rajonal të energjisë elektrike ("TRE") sipas angazhimeve të Shqipërisë, të përcaktuara në marrëveshjet ndërkombëtare.

Këto RrT do të plotësojnë dhe janë të pandara nga:

a) kërkesat për operimin teknik të Sistemit Elektroenergjetik, Kodit të Sistemit të Transmetimit dhe Kodit të Funkcionimit të Shpërndarjes dhe Kodit të Matjes;

b) parimet e MTT-së të miratuara nga QSh-ja me vendimin e Këshillit të Ministrave nr.539 në 12 gusht 2004.

2. Bazuar në LSE-në, ERE-ja është përgjegjëse: (a) për përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve respektive të pjesëmarrësve të tregut sipas rregullave dhe rregulloreve transparente dhe jodiskriminuese që lejojnë aksesin e palëve të treta; dhe (b) për të siguruar kontroll rregullator për TE-në. ERE do të monitorojë në mënyrë të vazhdueshme tregun për të siguruar mënjanimin e diskriminimit, konkurrencën efektive dhe funksionimin e tij efektiv. RrT do të përcaktojë të drejtat dhe detyrimet e pjesëmarrësve të tregut në TE. Në varësi të zhvillimit të infrastrukturës së sektorit elektroenergjetik (si p.sh., por jo vetëm duke u kufizuar në këto, aftësitë e linjave të interkoneksionit, Qendrës Dispeçer etj.), ERE bën rishikimin e RrT në mënyrë që këto të fundit të reflektojnë këto zhvillime të këtij sektori.

3. Gjithë aspektet e sistemit të transmetimit dhe operimeve të tregut funksionojnë në mënyrë transparente me kontroll rregullator nga ERE për të eliminuar çdo dyshim për diskriminim që do të pengonte zhvillimin e tregut. Rregullat e tregut dhe kodet që lidhen me to sigurojnë fleksibilitet që tregu të operojë në mënyrë transparente, eficiente dhe pa diskriminim.

Neni 3

Përkufizime

Përveç kur përkufizohen ndryshe, termat dhe shkurtime të përdorura në RrT do të kenë kuptimin e dhënë në shtojcën B.

KAPITULLI II PJESËMARRËSIT E TREGUT

Neni 4

Pjesëmarrësit e tregut

Pjesëmarrësit e mëposhtëm të tregut do të licencohen ose autorizohen nga ERE që të marrin pjesë në TE: sh.a. KESH, Operatori i Sistemit të Transmetimit ("OST"), kompania(të) publike e gjenerimit ("KPGJ") (pas krijimit), kompania(të) e shpërndarjes ("KSH") (pas krijimit), klientët e kualifikuar ("KK"), furnizuesit e kualifikuar ("FK") (vendas ose të huaj), furnizuesit e jashtëm ("FJ") (që sipas legjislacionit aktual nuk kanë nevojë të licencohen ose të autorizohen nga ERE), prodhuesit e vegjël të energjisë ("PVE"), prodhuesit me kogjenerim ("PKE"), prodhuesit e pavarur të energjisë ("PPE") dhe prodhuesit e privilegjuar të energjisë ("PP").

Neni 5 **Roli i KESH-it**

Sa kohë që aktiviteti i shpërndarjes dhe i prodhimit të energjisë elektrike janë brenda sh.a. KESH-it, roli dhe funksionet e KSH-së dhe KPGJ-së, të parashikuara më poshtë, do të realizohen nga sh.a. KESH-i.

Neni 6 **Roli i OST-së**

1. OST-ja merret me operimet e tregut, objekt i kontrollit të ERE-s. OST-ja do të jetë përgjegjëse për operimin e sigurt dhe të qëndrueshëm të sistemit të transmetimit. OST-ja nëpërmjet Qendrës së saj Kombëtare Dispeçer “QKD”, do të sigurojë menaxhimin në kohë të operimit të sistemit të transmetimit, mbajtjes së një balance të qëndrueshme mes burimeve të furnizimit dhe kërkesës, shkëmbimin e energjisë elektrike, si dhe transaksioneve të tjera konform akteve ligjore dhe nënligjore në fuqi.

2. OST-ja:

a) Licençohet nga ERE për të kryer aktivitete që lidhen me transmetimin dhe tregun sipas nenit 41 të LSE-së dhe nenit B.1.a të MTT-së;

b) Siguron si shërbim publik, shërbimin e transmetimit të energjisë elektrike për furnizim me energji elektrike për klientët tariforë;

c) Operon sistemin sipas dispozitave të (i) RrT-ve dhe Kodit të Funksionimit të Rrjetit të miratuar nga ERE dhe (ii) udhëzuesit të operimit të UCTE-së, dhe marrëveshjeve të tjera ku OST është palë (siç janë marrëveshjet ndërmjet TSO – ve të rajonit dhe më gjerë për Cross Border Trading (CBT), Congestion Management etj.);

d) Siguron mekanizma të mjaftueshëm për balancimin orar me qëllim që të mbrojë qëndrueshmërinë operuese të sistemit sipas marrëveshjes së rregulluar vjetore dhe shtesë të shërbimeve ndihmëse;

e) Menaxhon flukset e energjisë në sistem nëpërmjet Qendrës Kombëtare Dispeçer (QKD-së), duke marrë në konsideratë shkëmbimet me sistemet e ndërlidhur, përfshirë menaxhimin e transitit të energjisë elektrike mes sistemeve fqinje duke përdorur sistemin e transmetimit, për të siguruar një sistem operimi të sigurt, të qëndrueshëm dhe eficient;

f) Kontrollon dispeçerimin e energjisë në sistem nëpërmjet QKD-së;

g) Zhvillon dhe zgjeron sistemin e transmetimit në përputhje me parashikimet afatgjata dhe planet e zhvillimit të sektorit të energjisë elektrike për të siguruar kapacitet transmetimi të ardhshëm të mjaftueshme (i) për të plotësuar kërkesat e arsyeshme për transmetimin e energjisë elektrike dhe (ii) për të garantuar siguri furnizim dhe qëndrueshmëri të sistemit;

h) Siguron mirëmbajtjen e aseteve që zotëron, si dhe aftësive dhe pajisjeve që lidhen me to, të sistemit të transmetimit, në përputhje me kërkesat e zbatueshme teknike dhe të sigurisë;

i) Ruan aftësitë ekzistuese të interkonjeksionit me sistemet elektroenergjetike të vendeve të tjera dhe do të ndërtojë aftësi dhe linja të reja interkonjeksioni siç mund të vendoset nga Këshilli i Ministrave sipas nenit 31 të LSE-së;

j) Operon sistemin e transmetimit të energjisë elektrike të Shqipërisë paralel me sistemet e ndërlidhura të energjisë elektrike të vendeve të tjera në TRE, në përputhje me marrëveshjet dy ose shumëpalëshe, dhe kërkesat e operimit të sigurt dhe standardet e interkonjeksionit të vendosura nga ERE sipas nenit 55 të LSE-së;

k) Kooperon me kompanitë që operojnë në fushën e energjisë elektrike (në rajon dhe më gjerë) për të siguruar qëndrueshmërinë dhe operimin e vazhdueshëm të gjithë aftësive të interkonjeksionit;

l) Siguron shërbim transmetimi për (i) prodhuesit dhe (ii) furnizuesit e licencuar të energjisë me tarifa jodiskriminuese me terma dhe kushte aksesit të rregulluara nga ERE;

m) Siguron shërbim transmetimi për (i) KSH-n, (ii) furnizuesit e kualifikuar (vendas dhe të huaj), (iii) klientët e kualifikuar që kanë kontratë me OST-në për shërbimin e transmetimit dhe (iv)

klientët tariforë të lidhur direkt me sistemin e transmetimit me tarifa të rregulluara jodiskriminuese;

n) Siguron lidhjen me sistemin e transmetimit të pjesëmarrësve të licencuar të tregut, sipas rregullave të vendosura në Kodin e Sistemit të Transmetimit;

o) Propozon dhe merr miratimin nga ERE për tarifat e transmetimit në përputhje me metodologjinë e tarifave të miratuar nga ERE.

Neni 7

Roli i KSH-së

KSH:

a) Kompania(të) që kryen aktivitetin e shpërndarjes, licencohet nga ERE sipas nenit 43 të LSE-së për të siguruar shërbimet e shpërndarjes së energjisë elektrike në zonën e mbuluar nga rrjeti i saj i shpërndarjes;

b) Siguron, si shërbim publik sipas neneve 25 dhe 43 të LSE-së, furnizimin me energji elektrike për gjithë klientët tariforë që furnizohen nga sistemi i shpërndarjes;

c) Menaxhon rrjetin e shpërndarjes dhe koordinon me OST-në menaxhimin e flukseve të energjisë në sistemin elektroenergjetik;

d) Siguron mirëmbajtjen e aseteve, që zotëron, si dhe aftësive dhe pajisjeve ndihmëse që lidhen me to, të sistemit të shpërndarjes në përputhje me kërkesat e zbatueshme teknike dhe të sigurisë që parashikohen në Kodin e Funksionimit të Shpërndarjes;

e) Zhvillon dhe zgjeron sistemin e shpërndarjes në zonën e mbuluar në përputhje me parashikimet afatgjata të kërkesës për energji elektrike dhe planet e zhvillimit ekonomik për të siguruar asete të përshtatshme shpërndarjeje (i) për të plotësuar kërkesat në rritje për energji elektrike dhe (ii) për të garantuar siguri të furnizimit dhe qëndrueshmëri të shërbimit;

f) Realizon gjithë shërbimet e nevojshme të klientëve për të plotësuar detyrimet e shërbimit publik për klientët tariforë, në përputhje me kontratat e saj të shërbimit dhe çdo standard ose rregullore lidhur me kushtet e shërbimit të miratuara nga ERE;

g) Operon sistemin e shpërndarjes në përputhje me Kodin e Funksionimit të Shpërndarjes të miratuar nga ERE;

h) Siguron shërbime lidhjeje dhe shpërndarjeje për furnizuesit e kualifikuar, apo kur është rasti për klientet e kualifikuar, që kontraktojnë për furnizimin me energji nga burime të tjera dhe marrin furnizim nga sistemi i shpërndarjes;

i) Siguron lidhje me sistemin e shpërndarjes për çdo PVE që është licencuar nga ERE dhe që ka kontraktuar për t'i shitur energji një furnizuesi të kualifikuar apo kur është rasti një klienti të kualifikuar apo një pjesëmarrësi tjetër në TE, me kusht që kostoja e kësaj lidhjeje të përballohet nga PVE-ja dhe të plotësojë gjithë kërkesat e zbatueshme teknike dhe të sigurisë.

Neni 8

Roli i KPGJ-së

1. Në përputhje me nenet 23 dhe 33 të LSE-së, me qëllim që të shmangë ndërsuvencionimin dhe shtrembërimin e konkurrencës ndërkohë që KPGJ-ja operon si divizion i KESH-it, KESH-i do të ndajë gjithë llogaritë financiare që lidhen me aktivitetet e gjenerimit.

2. KPGJ-ja aktualisht zotëron dhe operon gjithë njësitë ekzistuese të gjenerimit hidroenergjetik në sistem. Fillimisht, në TE e gjithë energjia elektrike e prodhuar nga njësitë ekzistuese hidroenergjetike do të përdoret për furnizimin e klientëve tariforë me tarifa të rregulluara, me qëllim që të sigurohet qëndrueshmëria e çmimeve gjatë zhvillimit të TE-së. Njësitë hidroenergjetike do të ndihmojnë OST-në për menaxhimin e kërkesave të sistemit dhe do të sigurojnë shumicën e shërbimeve ndihmëse për të arritur këtë objektiv.

3. KPGJ-ja mund të angazhohet në shkëmbime energjie elektrike me kompani të tjera jashtë vendit. ERE do të zgjidhë çdo mosmarrëveshje lidhur me faktin nëse një shkëmbim i veçantë (i vetëm ose së bashku me shkëmbime të tjera) është apo jo në interes të klientëve tarifore.

4. Kompania(të) që kryen aktivitetin e prodhimit, licencohet nga ERE për t'u angazhuar në aktivitete gjeneruese sipas nenit 34 të LSE-së dhe i shet OST-së (i) shërbime ndihmëse dhe (ii)

energjinë për të përballuar humbjet teknike të energjisë elektrike në rrjetin transmetues.

Neni 9

Klientët tariforë dhe të kualifikuar

1. KSH, në përputhje me kontratën e furnizimit me energji elektrike që ka me klientët tariforë, do t'u sigurojë këtyre të fundit, furnizimin me energji elektrike me tarifa të rregulluara. Një klient tarifor nuk do të marrë pjesë në treg, po të mos jetë kualifikuar nga ERE sipas kriterëve përkatëse.

2. Pasi të bëhet klient i kualifikuar, klienti për atë kohë sa do të jetë i tillë nuk do të jetë edhe klient tarifor. Konform nenit 45/1 dhe 48/1 të LSE-së, klientët e kualifikuar mund të furnizohen me energji elektrike vetëm nga furnizues të kualifikuar, vendas ose të huaj, të licencuar, të zgjedhur nga ai. KSH që u siguron më parë shërbim klientëve që janë bërë klientë të kualifikuar nuk do të kenë më detyrime të shërbimit publik për këta klientë të kualifikuar sipas nenit 25 të LSE-së. Megjithatë një klient i kualifikuar mund të kontaktojë me KPGJ-në për energji elektrike rezervë apo emergjencë me terma dhe kushte që bien dakord midis palëve dhe që nuk paragjykojnë klientët tariforë. Një klient i kualifikuar mund të kthehet në sistem si klient tarifor vetëm pas miratimit të ERE-s dhe revokimit të statusit të klientit të kualifikuar nga ana e ERE-s. ERE mund të vendosë kushte të tilla për këtë kthim, nëse janë të nevojshme për të mbrojtur klientët tariforë nga çdo kosto e rritur e shkaktuar nga ky kthim.

3. KSH furnizon me energji elektrike klientët tariforë me tarifa të rregulluara nga ERE, energji elektrike të cilën e merr nga KPGJ-të me tarifa të rregulluara dhe importi nëpërmjet transmetimit të saj nga sistemi i transmetimit të OST-së. Përveç kësaj, KSH-ja mund të blejë energji direkt nga PVE e lidhur direkt me sistemin e shpërndarjes me tarifa të miratuara nga ERE. KSH-ja do t'i sigurojë OST-së gjithë informacionin e nevojshëm lidhur me kontratat që ka me PVE-të.

4. Të gjithë pjesëmarrësit e tregut, që kanë licenca të dhëna nga ERE do të plotësojnë dispozitat e RrT-ve. Çdo mosplotësim do të jetë objekt gjobe dhe sanksioneve sipas LSE-së.

Neni 10

Roli i ERE-s

ERE:

Miraton dhe modifikon rregullat e tregut të energjisë elektrike në përputhje me LSE-në.

a) Monitoron zbatimin e rregullave dhe procedurave në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese të miratuara sipas LSE-së për dhënien, modifikimin dhe revokimin e licencave të pjesëmarrësve të tregut.

b) Miraton një metodologji tarifash të transmetimit të gjenerimit dhe shpërndarjes të bazuar në kosto që siguron akses jodiskriminues.

c) Shqyrton dhe miraton marrëveshjet e hartuara nga palët që janë pjesë e strukturës së tregut dhe operimit të tij si më poshtë:

i) Marrëveshja vjetore e rregulluar e transmetimit të energjisë elektrike mes KPGJ-së dhe OST-së, sipas kërkesës së KPGJ-së;

ii) Marrëveshjet e rregulluara vjetore për shërbimet ndihmëse ndërmjet OST-së dhe KPGJ-ve, sipas kërkesës së OST-së;

iii) Marrëveshjet e rregulluara të shërbimit të transmetimit me tarifa të rregulluara të transmetimit ndërmjet çdo pjesëmarrësi tregu që kërkon këtë shërbim mbi baza jodiskriminuese;

iv) Marrëveshja e shërbimit të konsulencës lidhur me kompensimin që i jep KSH-ja OST-së, për shërbimin që OST-ja i jep në procesin e sigurimit të furnizimit me energji elektrike nga burimet e vendit dhe të huaja;

v) Marrëveshjet e rregulluara të eksporteve të licencuara të energjisë elektrike ndërmjet KPGJ-ve ose çdo prodhuesi të vendosur në Shqipëri dhe çdo blerësi të vendosur jashtë Shqipërisë.

d) Vlerëson aplikimet nga klientët tariforë që plotësojnë nivelin e kërkuar të konsumit për t'u bërë klientë të kualifikuar sipas LSE-së.

e) Vlerëson aplikimet nga prodhuesit e energjisë elektrike që kërkojnë statusin e prodhuesit të privilegjuar të energjisë elektrike ("PP") sipas nenit 38 të LSE-së. Mënyra, kohëzgjatja, termat dhe

kushtet sipas të cilave OST-ja mund t'u japë trajtim prioritar dispeçerues PPE-ve janë përcaktuar në Kodin e Operimit të Rrjetit.

f) Licencon ndërtimin dhe operimin e PVE-ve, PP-ve dhe PKE-ve sipas LSE-së dhe rregullave transparente e jodiskriminuese të licencimit të adoptuara nga ERE.

j) Vlerëson dhe miraton marrëveshjet për blerje dhe shitje të energjisë, midis çdo PPE ose PKE të licencuar që ka kapacitet më të madh se 5 MW dhe kompanive që kanë aktivitetin e shpërndarjes, që këtë energji e planifikon për shitje të mëtejshme të klientët tariforë. Ky vlerësim do të marrë si duhet në konsideratë parimet e planifikimit me kosto të ulët, nevojat e Shqipërisë për diversitet të lëndëve djegëse dhe siguri të furnizimit. Ky vlerësim do të reflektojë rekomandimet e MTT-së që nevojat për energji elektrike të Shqipërisë përtej kapacitetit ekzistues hidroenergjetik të plotësohen me metodën e furnizimit të balancuar, e cila realizohet kryesisht me kontrata PPA-ve afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjata të përshtatshme në mënyrë të tillë që shumica e të gjithë këtyre PPA-ve të mos kalojë një të tretën e nevojave vjetore për energji të Shqipërisë. Kufizimi prej një të tretën do të vlerësohet periodikisht nga ERE për të përcaktuar nëse vazhdon të reflektojë një balancë të mirë.

k) Zgjidh të gjitha mosmarrëveshjet ndërmjet pjesëmarrësve të tregut dhe ndërmjet pjesëmarrësve të tregut dhe klientëve tariforë, përfshirë këtu çdo mosmarrëveshje lidhur me aksesin në sistemin e transmetimit. Kjo dispozitë nuk ka për qëllim kufizimin e palëve për t'i zgjidhur mosmarrëveshjet nëpërmjet arbitrazhit apo gjykatës.

KAPITULLI III

OPERIMET BAZË TË TREGUT PËR PËRSHTATJEN E NGARKESËS ME BURIMET

Neni 11

Viti në avancë: Krijimi i tregut vjetor të energjisë

1. OST-ja do të kryejë çdo vit një studim për operimin e parashikuar të sistemit elektroenergjetik në vitin në avancë (Studimi vjetor). Ky studim do të përfundohej dhe do të jetë në formë dhe përmbajtje sipas përcaktimeve të Kodit të Sistemit të Transmetimit. Studimi do të bazohet në bazë të informacioneve të siguruar nga pjesëmarrësit e TE, të përshkruara në shtojcën A të këtyre rregullave dhe duhet të përmbajë edhe:

- parashikimin e kërkesës në terësi për energji elektrike për çdo muaj dhe vit në bazë të informacioneve të KSh-së dhe KK-së;

- parashikimin e ndërprerjeve (kufizimeve) të energjisë elektrike për çdo muaj dhe vit sipas planeve të ndërprerjeve të hartuara nga KSh-së dhe KK-së;

- parashikimin e pikut të ngarkesës në transmetim (pra deri në nivelin 110 kV në pikat ku lidhen rrjetat shpërndarëse të KSh-së) për çdo muaj, në bazë të informacioneve të KSh-së dhe KK-së, në bazë të ngarkesave pik të parashikuara nga KSh për çdo zarrë 110 kV dhe koeficientëve të njëkohshmërisë të paraqitura prej tyre;

- parashikimin e grafikëve të përafërt të ngarkesave të sistemit në bazë të grafikëve të përafërta të ngarkesave për çdo zarrë 110 kV, për çdo muaj;

- planifikimin e prodhimit të energjisë elektrike në tërë sistemin në bazë të informacioneve të KPGj dhe PPE dhe prodhuesve të tjerë;

- duke marrë në konsideratë rëndësinë e prodhimit nga kaskada e lumit Drin, OST bën verifikimin e informacionit të KPGj për prodhimin nga kjo kaskadë, duke planifikuar dhe verifikuar njëkohësisht edhe nivelin në liqenin e Fierzës për çdo muaj të vitit dhe e konsulton atë vazhdimisht me KGjP;

- parashikimin dhe programet për importet dhe eksportet e energjisë elektrike në bazë të informacioneve të pjesëmarrësve në treg;

- parashikimin e konsumit për nevojat vetjake të nënstacioneve, si dhe humbjet e energjisë elektrike në tërë rrjetin transmetues që operon;

- parashikimin dhe analizat e shërbimeve ndihmëse të kërkuara përgjatë vitit në avancë lidhur me kërkesën që prodhuesit të ofrojnë rezervat e duhura për rregullimin primar, sekondar dhe terciar të fuqisë aktive dhe frekuencës;

- parashikimin e energjisë reaktive për të pasur gjatë gjithë vitit një profil të niveleve të tensionit brenda normave të lejuara në të gjithë sistemin transmetues;
- parashikimin e nevojave për energji balancuese për të mbuluar devijimet e mundshme gjatë çdo muaji dhe viti;
- projektplanin për marrjen e shërbimeve ndihmëse gjatë vitit në avancë;
- vlerësimin e operimeve në terma të sigurisë dhe të qëndrueshmërisë së Sistemit Elektroenergjetik;
- vlerësimin e masave paraprake që do të duhet të ndërmerret gjatë tërë vitit për respektimin e për arritjen e niveleve të mjaftueshme të qëndrueshmërisë dhe të sigurisë për sistemin shqiptar të energjisë sipas udhëzuesit të UCTE-së;
- vlerësimin dhe parashikimin (ex-ante) të pjesëmarrjes në kompensimin e transitimeve midis TSO (inter TSO compensation mechanism) të rajonit, si dhe parashikon fondin e duhur për të mbuluar këtë shërbim (fondi CBT);
- vlerësimin dhe parashikimin për linjat e interkoneksionit të kapacitetit transmetues neto (Net Transfer Capacity), të kapacitetit transmetues të disponueshëm (Available Transfer Capacity), si dhe mundësitë e kapacitetit transmetues të alokuar (Allocated Transfer Capacity) sipas një vlerësimi paraprak për çdo pjesëmarrës në treg.

2. OST-ja ka përgjegjësinë për planifikimin dhe realizimin e programit të planifikuar deri në nivelin e sistemit të transmetimit. OST-ja do të jetë përgjegjëse edhe në planifikimin dhe realizimin e shërbimeve të mëposhtme:

a) Shërbimet ndihmëse

Bazuar në informacionin nga studimi vjetor, OST-ja do të përgatisë një parashikim të nevojave të shërbimeve ndihmëse vjetore për vitin në avancë dhe jo më vonë se 1 dhjetori i vitit aktual përpara vitit në avancë me të cilin lidhet, do t'ua paraqesë këto parashikime ERE-s, KPGj-së, PGC-së dhe pjesëmarrësve të tjerë të tregut.

KPGj-ja do t'ia shesë këtë shërbim OST-së në bazë të një marrëveshjeje vjetore për blerjen nga OST-ja të shërbimeve ndihmëse (Marrëveshja e shërbimeve ndihmëse vjetore "MSNV") nga njësitë ekzistuese hidroenergjetike teknikisht të afta për t'i siguruar këto shërbime dhe me çmime që nuk kalojnë çmimet maksimale të rregulluara të vendosura nga ERE për këto shërbime.

OST-ja mund t'u kërkojë gjithashtu pjesëmarrësve të tjerë të tregut që prodhojnë ose furnizojnë energji elektrike në tregun shqiptar (PPE, furnizuesit e kualifikuar, furnizuesit e jashtëm) dhe që sigurojnë një pjesë të arsyeshme të shërbimeve ndihmëse.

b) Energjia balancuese

Bazuar në informacionin nga studimi vjetor, OST-ja do të përgatisë një parashikim të nevojave për energji balancuese vjetore për vitin në avancë dhe jo më vonë se 1 dhjetori i vitit aktual për vitin në avancë, do t'ia paraqesë këtë parashikim ERE-s dhe pjesëmarrësve të tregut.

KPGj-ja do t'ia ofrojë këtë energji balancuese OST-së në bazë të një marrëveshjeje vjetore për ofrimin nga KPGj-ja të energjisë balancuese (Marrëveshja e energjisë balancuese vjetore "MEBV") nga njësitë ekzistuese hidroenergjetike teknikisht të afta për t'i siguruar këto shërbime dhe me çmime që nuk kalojnë çmimet maksimale të rregulluara të vendosura nga ERE për këto shërbime.

OST-ja mund t'u kërkojë gjithashtu pjesëmarrësve të tjerë të tregut që prodhojnë ose të furnizojnë energji elektrike në tregun shqiptar (PPE, furnizuesit e kualifikuar, furnizuesit e jashtëm etj.) dhe që sigurojnë një pjesë të arsyeshme të energjisë balancuese.

c) Shërbimi i CBT (Cross Border Trading)

Bazuar në informacionin nga studimi vjetor, OST-ja do të përgatisë një parashikim të nevojave për kompensimin vjetor (ex-ante) të transitimeve ndërmejt TSO (inter TSO compensation mechanism) të rajonit, si dhe të parashikojë fondin e duhur për të mbuluar këtë shërbim (fondi CBT) për vitin në avang. Jo më vonë se 1 dhjetori i vitit aktual për vitin në avang, do t'ia paraqesë këtë parashikim ERE-s dhe pjesëmarrësve të tregut.

Për këtë shërbim të OST-së do të ketë një marrëveshje vjetore për kompensimin e transitimeve (Marrëveshja e CBT vjetore "MCBTV") me TSO-të e rajonit dhe do t'ia paraqesë ERE-s për miratim. OST-ja do t'ia shesë këtë shërbim pjesëmarrësve të tregut.

d) Shërbimi i alokimit të kapacitetit të interkoneksionit

Bazuar në informacionin nga studimi vjetor, OST-ja do të përgatisë një parashikim të aftësisë

vjetore të interkoneksionit lidhur me kapacitetin transmetues, kapacitetit transmetues neto (Net Transfer Capacity), të kapacitetit transmetues të disponueshëm (Available Transfer Capacity), si dhe mundësitë e kapacitetit transmetues të alokuar (Allocated Transfer Capacity) për vitin në avancë dhe jo më vonë se 1 dhjetori i vitit aktual për vitin në avancë, do t'ia paraqesë këtë parashikim ERE-s dhe pjesëmarrësve të tregut.

OST-ja do t'ia shesë këtë shërbim pjesëmarrësve të tregut në bazë të një marrëveshjeje vjetore për sigurimin e kapaciteteve të interkoneksionit (Marrëveshja e alokimit të kapacitetit të interkoneksionit vjetor "MAKIV").

OST-ja do t'u kërkojë gjithashtu pjesëmarrësve të tregut që ofertojnë për të marrë (blerë) kapacitet interkoneksioni dhe me pas do t'u ofrojë këtyre këtë shërbim gjithmonë duke pasur parasysh përparësitë e mëposhtme:

a) Plotësimin e kapacitetit të kërkuar nga pjesëmarrësit e tregut të licencuar nga ERE, për llogari të konsumatorëve tariforë, e cila sipas nenit 25 të LSE-së realizohet si shërbim publik;

b) Pasi të plotësohet detyrimi i parashikuar në pikën (a) më sipër, bëhet plotësimi i kapacitetit të kërkuar nga pjesëmarrësit e tregut të licencuar nga ERE për llogari të klientëve të kualifikuar duke e ndarë atë në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese;

c) Pas përbushjes së detyrimit të shprehur në pikën (a) më sipër, nëse kapacitetet e alokuara nuk plotësojnë kërkesat e pjesëmarrësve të tregut të licencuara nga ERE për llogari të klientëve të kualifikuar, atëherë OST organizon ankand për këto kapacitete me rregulla transparente të miratuara nga ERE.

3. KSh-ja ka përgjegjësinë për planifikimin dhe realizimin e programit të planifikuar deri në nivelin e sistemit të shpërndarjes.

Bazuar në informacionin nga studimi vjetor, OST-ja do të përgatisë jo më vonë se 1 dhjetori i vitit aktual për vitin në avancë, një parashikim vjetor të nevojave për energji dhe do t'ia paraqesë këtë parashikim ERE-s, KPGJ-së dhe pjesëmarrësve të tjerë të tregut.

Bazuar në informacionin nga studimi vjetor, OST-ja do të përgatisë jo më vonë se 1 dhjetori i vitit aktual për vitin në avancë, një parashikim vjetor të prodhimit të energjisë elektrike dhe do t'ia paraqesë këtë parashikim ERE-s, KSh-së dhe pjesëmarrësve të tjerë të tregut.

KPGJ-ja do t'i ofrojë energji elektrike kompanisë (ve) të shpërndarjes në bazë të një marrëveshjeje vjetore për blerjen e energjisë elektrike nga KSh-ja, me çmime të rregulluara të bazuara në kostot e prodhimit. KSh-ja do të jetë e detyruar ta blejë këtë energji elektrike brenda maksimumeve (Pmax) dhe minimumeve (Pmin) të rekomanduara të vendosura në marrëveshjen vjetore të furnizimit me energji ("MVFU"), për të furnizuar të gjithë klientët tariforë që u shërben.

KPGJ-ja është e detyruar t'ia shesë energjinë elektrike KSh-së me çmime të rregulluara, përveç rasteve kur KPGJ-ja me miratimin e ERE-s është kontraktualisht e angazhuar ta shesë këtë energji elektrike në tregun e eksportit, sipas kufizimeve të LSE, akteve të tjera nënligjore dhe licencës së saj.

KSh-ja mund të blejë energji elektrike shtesë nga PPE-të, PVE-të etj.

KSh-ja mund të blejë energji elektrike shtesë nga furnizuesit e kualifikuar vendas dhe të huaj dhe nga furnizuesit e jashtëm, nëse energjia e blerë nga KPGJ-ja është e pamjaftueshme për të plotësuar nevojat për energji të gjithë klientëve tariforë që u shërben. OST-ja do të ndihmojë dhe konsultojë KSh-në në veprimtarinë saj për sigurimin e energjisë elektrike për të mbuluar kërkesën e klientëve tariforë, në marrëveshjet e KSh-së me furnizuesit e kualifikuar vendas dhe të huaj dhe nga furnizuesit e jashtëm.

4. Në stadin fillestar të TE-së, marrëveshja midis KPGJ-së dhe OST-së për sigurimin e shërbimeve ndihmëse dhe marrëveshja midis OST-së dhe KSh-së për ndihmën dhe konsulencën për sigurimin e energjisë elektrike për të plotësuar kërkesën e klientëve tariforë, do të duhet të kompensojnë njëra-tjetrën.

(Kjo vjen nga fakti që aktualisht sh.a. KESH nuk është ndarë në kompani të veçanta gjenerimi dhe shpërndarje. Me maturimin e tregut do të jetë e përshtatshme të zhvillohen marrëveshje dypalëshe direkte, ligjërësisht të detyrueshme mes KPGJ-së dhe KSh-së, si dhe OST-së kur këto funksione të jenë ndarë plotësisht nga ana funksionale, financiare dhe ligjore.)

Neni 12 **Muaji në avancë**

1. Jo më vonë se 10 ditë para një muaji të caktuar në vitin në avancë, QKD-ja do të hartojë një plan mujor operimi për operimin e sistemit elektroenergjetik të bazuar në informacionet e azhurnuara mujore të siguruar nga pjesëmarrësit e tregut.

2. Plan i mujor i operimit për muajin në avancë do të përmbajë:

- kërkesën për energji elektrike dhe mbulimi i tyre nga prodhimi vendas;
- kurbat e parashikuara të ngarkesës tipike javore dhe ditore gjatë muajit për ditët e punës, ditët e shtuna e të diela dhe ditët e festave, si dhe kurbat tipike mujore të ngarkesës;
- planin ditor dhe mujor të ndërprerjeve (kufizimeve) të furnizimit me energji elektrike;
- verifikimin e nivelit të liqenit të Fierzës;
- energjinë e importuar të programuar;
- planin mujor të ndërprerjeve të programuara të gjeneratorëve;
- planin për shërbime ndihmëse gjatë muajit;
- vlerësimin e operateve të parashikuara në terma të qëndrueshmërisë dhe sigurisë së sistemit elektroenergjetik dhe masat e parashikuara gjatë muajit për të ruajtur sigurinë dhe qëndrueshmërinë sipas nevojës.

3. Për të ndihmuar OST-në në përgatitjen e planit mujor të operimit, pjesëmarrësit e tregut (KPGj-ja, KSh-ja, klientët e kualifikuar, furnizuesit e kualifikuar vendas dhe të huaj, furnizuesit e jashtëm, PPE etj.), që marrin shërbim në nivel transmetimi, do t'i japin OST-së informacionin e kërkuar të specifikuar në shtojcën A bashkëngjitur, jo më vonë se 20 ditë para fillimit të muajit për të cilin është përgatitur plani. Siguruesit e informacionit të kërkuar do të njoftojnë menjëherë me shkrim OST-në për ndryshimet materiale në informacionin e dhënë.

Neni 13 **Java në avancë**

1. OST-ja do të hartojë një plan javor në orën 12:00 a.m. të ditës së fundit të punës (e premte) para javës në avancë. Java e energjisë do të fillojë të hënën në orën 00:00 dhe do të mbarojë të dielën në orën 24:00. Plan i javor do të caktojë sasinë e energjisë që nevojitet nga KPGj-ja për çdo orë të javës së energjisë, për shërbimet ndihmëse, shërbimet balancuese dhe furnizimin me energji, bazuar në informacionin më të fundit të dhënë nga pjesëmarrësit e tregut dhe çdo përmirësim dhe azhurnim të këtij informacioni të dhënë nga pjesëmarrësit e tregut.

2. OST-ja do të hartojë për çdo ditë planin e njërive gjeneruese që do të vihen në punë në çdo orë të ditës; kjo do të jetë parashikuese dhe do të zbatohet plotësisht gjatë planifikimit ditor për çdo orë të ditës.

3. Përveç energjisë që KPGj-ja ka angazhuar të furnizojë KSh-në, shuma totale mund të përfshijë edhe energji shtesë nga njësitë gjeneruese hidrike. Megjithatë, përcaktimi i energjisë shtesë nga njësitë ekzistuese hidroenergjetike nuk duhet të cenojë (i) angazhimet e bëra nga KGj-ja për shkëmbimet e energjisë dhe eksportet (nëse është e licencuar nga ERE për këtë qëllim), (ii) dispozitat e udhëzuesit të UCTE-së mbi rregullimin e fuqisë dhe frekuencës dhe (iii) menaxhimin e kujdesshëm të niveleve të liqeneve nga KPGj-ja.

4. Plan i javor do të përmbajë skedulin e energjisë së importuar dhe burime të tjera të parashikuara që do të dispeçerohen mbi baza ekonomike dispeçerimi nga QKD-ja gjatë javës së energjisë për të përballuar ngarkesën e parashikuar.

5. Plan i javor i skedulimit të importit i deklaruar nga pjesëmarrësit e tregut, nuk mund të ndryshojë gjatë ditëve të javës së energjisë. Çdo shmangie nga programi javor do të konsiderohet devijim dhe pjesëmarrësit e tregut që e kanë kryer këtë devijim do të paguajnë një sanksion që parashikohet në marrëveshje të palëve dhe që do të jetë i njëjtë për të gjithë pjesëmarrësit e tregut që kryejnë devijime.

6. Shmangiet nga programi javor në masën +/- 5% do të konsiderohen si devijime për të cilat pjesëmarrësit e tregut nuk paguajnë sanksione, por ata janë të detyruar që për javën pasardhëse të planifikojnë rregullimin e këtyre devijimeve.

7. OST do të kryejë për çdo javë në avancë programin lidhur me alokimin e kapacitetit të nevojshëm për linjat e interkoneksionit për çdo pjesëmarrës në treg të cilët kanë program furnizimi nga furnizuesit e kualifikuar vendas ose të huaj dhe nga furnizuesit e jashtëm. Llogaritja e kapaciteteteve të alokuara (Allocated Transfer Capacity) bëhet mbi bazën e kapacitetit disponibël (Available Transfer Capacity) të deklaruar nga OST si llogaritje nga Net Transfer Capacity.

8. Plotësimi i nevojave të pjesëmarrësve të tregut lidhur me kapacitetet e kërkuara, bëhet duke pasur parasysh përparësinë e mëposhtme:

a) Plotësimin e kapacitetit të kërkuar nga pjesëmarrësit e tregut të licencuar nga ERE, për llogari të konsumatorëve tariforë, e cila sipas nenit 25 të LSE realizohet si shërbim publik;

b) Pasi të plotësohet detyrimi i parashikuar në pikën (a) më sipër, bëhet plotësimi i kapacitetit të kërkuar nga pjesëmarrësit e tregut të licencuar nga ERE për llogari të klientëve të kualifikuar duke e ndarë atë në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese.

c) pas përmbushjes së detyrimit të shprehur në pikën (a) më sipër, nëse kapacitetet e alokuara nuk plotësojnë kërkesat e pjesëmarrësve të tregut të licencuara nga ERE për llogari të klientëve të kualifikuar, atëherë OST organizon ankand për këto kapacitete me rregulla transparente të miratuara nga ERE.

Neni 14

Dita në avancë dhe axhustimet ditore

1. Në vijim të përgatitjeve të planit javor për javën e energjisë, OST-ja bën azhurnime ditore të programit të prodhimit dhe importit për të plotësuar kërkesat ditore për energji.

2. Në rast se parashikimet e përmirësuara të ditës në avancë tregojnë se nevojitet energji elektrike shtesë më tepër nga sa mund të sigurohet nga gjithë burimet e disponueshme, përfshirë PPE-të dhe pjesëmarrësit e tjerë të tregut, KSH-ja do të aplikojë ndërprerje të nevojshme të energjisë elektrike për t'a mbajtur sistemin elektroenergjetik të balancuar. Përveç kësaj, ndërprerjet e energjisë mund të jenë gjithashtu të nevojshme nëse ngarkesat gjatë një dite të dhënë i kalojnë parashikimet e ditës në avancë.

KAPITULLI IV

RREGULLA TË TJERA PËR OPERIMIN E TREGUT

Neni 15

Dispeçerimi dhe kontrolli i sistemit

1. OST-së do t'i kërkohet të mbajë një regjistër e të gjithë kontratave që kanë pjesëmarrësit e tregut me njëri-tjetrin për blerjen dhe shitjen e energjisë elektrike në mënyrë që OST-ja të mund ta operojë sistemin e transmetimit në mënyrë të qëndrueshme dhe eficiente.

2. Në rast emergjence në sistem, OST-ja mund të nxjerrë udhëzime për dispeçerimin emergjent për gjithë facilitetet gjeneruese në përputhje me procedurat e identifikuara në Kodin e Operimit të Rrjetit.

Neni 16

Procedurat e operimit

1. Procedurat tipike të operimit që duhen ndjekur nga OST-ja do të jenë si më poshtë:

a) Dita e operimit

Gjatë ditës së operimit, OST-ja do të dispeçerojë në mënyrë ekonomike njësitë e gjenerimit të KPGJ-së, PVE-ve dhe PPE-ve për të plotësuar ngarkesat dhe do të zbatojë transaksionet e programuara të importit dhe eksportit, bazuar në planin javor të korrigjuar gjatë periudhës së ditës në avancë.

OST-ja do të ndjekë programin e dispeçerimit, të azhurnuar për të përballuar ngjarjet e papritura në sistem si stakimi i njërive të gjenerimit ose rënia e linjave të transmetimit. Për ta mbajtur sistemin e transmetimit të qëndrueshëm, OST-ja do të ridispeçerojë gjithë njësitë gjeneruese.

OST-ja do t'i trajtojë gjithë ngjarjet e paparashikuara në përputhje me Kodin e Operimit të

Rrjetit për të siguruar vendime transparente mbi dispeçerimin.

b) Dita pas ditës së operimit

Në ditën pas ditës së operimit, OST-ja do të kontrollojë për saktësi gjithë të dhënat orarë të matjes nga gjeneratori, kufiri dhe ngarkesa. Pas kontrollit të të dhënave, OST-ja do të shpërndajë pasqyra ditore që përmbajnë të dhënat që u nevojiten KPGJ-së, PVE-ve, PPE-ve, furnizuesve të jashtëm, furnizuesve të kualifikuar (vendas ose të huaj) dhe klientëve të kualifikuar për të llogaritur detyrimet përkatëse sipas kontratave respektive dypalëshe.

Neni 17

Fluksi i fondeve dhe i likuidimeve

1. Fluksi i fondeve për pjesëmarrësit kryesorë të tregut përmbledhet si vijon:

a) OST-ja

i) Të pagueshme:

OST-ja do të paguajë fatura nga KPGJ-ja, PVE-të, PPE-të, furnizuesit e kualifikuar (vendas ose të huaj) dhe furnizuesit e jashtëm për shërbimet ndihmëse dhe/ose për energjinë balancuese;

ii) Për t'u marrë:

a) KSH, furnizuesit e kualifikuar (vendas ose të huaj) dhe klientët e kualifikuar (kur është rasti) do t'a paguajnë OST-në për pjesën e tyre proporcionale të shërbimeve ndihmëse;

b) Pjesëmarrësit e tregut që marrin shërbime transmetimi do të paguajnë pagesat e transmetimit të llogaritura sipas tarifave jodiskriminuese të bazuara në kosto të përfshira në Marrëveshjen e shërbimeve të transmetimit të miratuara nga ERE-ja.

c) Furnizuesit e kualifikuar apo klientët e kualifikuar në rastin kur këta të fundit kanë kontratë me OST-në për shërbimet e transmetimit, do t'i paguajnë OST, tarifën e CBT sipas pjesës së tyre proporcionale për energjinë e marrë nga furnizues të jashtëm apo furnizuesit e kualifikuar në rastin e klientëve të kualifikuar.

d) Furnizuesit e kualifikuar apo klientët e kualifikuar në rastin kur këta të fundit kanë kontratë me OST-në për shërbimet e transmetimit, do t'i paguajnë OST-së, tarifën e alokimit të kapacitetit në linjat e interkoneksionit (Allocated Transfer Capacity) sipas pjesës së tyre proporcionale për fuqinë e alokuar në favor të tyre.

b) Kompania publike e gjenerimit:

(i) Të pagueshme:

a) KPGJ-ja do t'i paguajë OST-së për shërbimet e transmetimit të siguruar sipas tarifave të miratuara nga ERE-ja;

b) KPGJ-ja do t'i paguajë PPE-ve apo pjesëmarrësve të tjerë të tregut për blerjet e energjisë elektrike ekonomike.

(ii) Për t'u marrë:

a) OST-ja do ta paguajë KPGJ-në për shërbimet ndihmëse;

b) KSH-ja do ta paguajë KPGJ-në për energjinë elektrike me tarifa të rregulluara;

c) Furnizuesit e kualifikuar, klientët e kualifikuar dhe furnizuesit e jashtëm do të paguajnë KPGJ-në për energjinë elektrike të shitur atyre për aq sa këto shitje janë të lejuara.

c) KSH:

i) Të pagueshme:

a) KSH-ja do t'i paguajë KPGJ-së për gjithë energjinë elektrike të blerë për klientët tariforë në bazë të energjisë së shpërndarë në sistem nga KPGJ-ja;

b) KSH-ja do t'u paguajë PVE-ve, PPE-ve, furnizuesit e kualifikuar dhe furnizuesit e jashtëm për energjinë elektrike të blerë;

c) KSH-ja do t'i paguajë OST-së për shërbimin e transmetimit për shkëmbimin e energjisë elektrike sipas një tarife transmetimi të bazuar në kosto të miratuar nga ERE-ja.

ii) Për t'u marrë:

a) Klientët tariforë do t'i paguajnë KSH-së për energjinë elektrike të furnizuar atyre, me tarifa të bazuara në kosto dhe jodiskriminuese të miratuara nga ERE-ja.

b) Furnizuesit e kualifikuar, apo klientët e kualifikuar, kur është rasti, do të paguajnë KSH-në për shërbimin e shpërndarjes, kur kjo e fundit kërkohet nga ata.

Faturimi do të realizohet konform legjislacionit në fuqi. Furnizimi me energji dhe pagesa e saj nga klientët tariforë do të realizohet sipas kushteve të vendosura në kontratën dypalëshe.

KAPITULLI V INFORMACIONI I TREGUT

Neni 18

Aksesi në informacionin e tregut

OST-së do t'i verë në dispozicion çdo pjesëmarrësi tregu, sipas kërkesës, çdo informacion që ka të bëjë me operimin e tregut, si jokonfidencial ose komercialisht jo i ndjeshëm dhe mund të caktojë një pagesë të arsyeshme për të mbuluar koston për sigurimin e informacionit.

Neni 19

Varësia nga informacioni i saktë

Për të siguruar një treg eficient, OST-së duhet t'i sigurohet informacion i plotë dhe i saktë nga pjesëmarrësit e tregut.

SHTOJCA A

INFORMACIONI I VITIT NË AVANCË

Informacioni nga kompania (të) e shpërndarjes (KSh)

- parashikimi i kërkesës për energji elektrike vjetore e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas zonave të shpërndarjes;
- parashikimi i ndërprerjeve (kufizimeve nëse do të ketë) të energjisë elektrike e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas zonave;
- parashikimi i kurbave tipike ditore të ngarkesës për ditët e punës, të shtunat, të dielat dhe ditët e festave, e paraqitur kjo për çdo muaj dhe sipas sezonit (kurbat e ngarkesës do të duhet të jepen veçmas për fuqinë aktive dhe reaktive duke dhënë njëkohësisht edhe faktorin e ngarkesës së parashikuar në bazë të kurbave të vijueshmërisë mujore);
- parashikimi i ngarkesave pik në pikat respektive të lidhjes me sistemin e transmetimit (në çdo zballë 110 kV), si dhe koeficientin e njëkohshmërisë në orët e pikut të ngarkesave, e paraqitur kjo për çdo muaj;
- parashikimi i bilanceve të energjive aktive dhe reaktive në pikat respektive të lidhjes me sistemin e transmetimit, e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas zonave, si dhe i faktorit të fuqisë ($\cos \varphi$);
- parashikimi i pjesë së kërkesës për energji elektrike që do të furnizohet direkt në sistemin e shpërndarjes nga gjeneratorët (prodhuesit) e lidhur direkt në të, duke marrë informacion nga prodhuesit si KPGj, PPE, PP, PVE dhe PKE;
- parashikimi i përafërt i mundësisë së mbulimit të kërkesës me energji elektrike të prodhuar në vend nga KPGj, si dhe detyrimet për importin e energjisë elektrike e ndarë kjo në muaj, si dhe të gjitha detyrimet kontraktuale për marrjen e energjisë elektrike nga prodhuesit e licencuar si PPE apo ata të lidhur në rrjetin e shpërndarjes;
- parashikimi i konsumit efektiv të energjisë elektrike, i strukturuar si konsum nga konsumatorët tariforë të lidhur në TL dhe TU, nga muaji i 6-të e deri në muajin e 12-të të vitit n dhe në muajt e vitit n+1, si dhe analiza dhe vlerësimi i konsumit faktit sipas muajve për vitin n-1 dhe nga muaji i 1-rë deri në muajin e 5-të të vitit n;
- parashikimi i konsumit të energjisë elektrike për të mbuluar humbjet dhe konsumin vetjak të mbajtësit të licencës për shpërndarjen e energjisë elektrike (pra konsumin vetjak të nënstacioneve, konsumin e zyrave, magazinave e të fasiliteve të tjera të të licencuarit) nga muaji i 6-të deri në muajin e 12-të të vitit n dhe muajve të vitit n+1, si dhe analiza dhe vlerësimi i konsumit faktik sipas muajve për vitin n-1 dhe për muajt nga i 1-ri deri në të 5-n e vitit n.

Informacioni nga furnizuesit e kualifikuar (vendas ose të huaj)

- parashikimi i furnizimit me energji elektrike vjetore e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas klientëve të kualifikuar;
- parashikimi i kërkesës për energji reaktive e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas klientëve të kualifikuar;
- parashikimi i kurbave tipike ditore të ngarkesës për energjinë e furnizuar te klientët e kualifikuar, për çdo muaj dhe për çdo pikë furnizimi;
- parashikimi i pjesës së furnizimit me energji elektrike (për aq sa kjo lejohet nga LSE apo aktet e tjera nënligjore të dala në zbatim të tij) që do të kontraktohet direkt me gjeneratorët (prodhuesit) e vendit KPGJ, PPE, PP,PVE dhe PKE, si dhe detyrimet kontraktuale të ndara këto për çdo muaj;
- parashikimi i pjesës së furnizimit me energji elektrike që do të furnizohet nga importi, si dhe detyrimet kontraktuale për importin me furnizuesit e jashtëm, të paraqitura këto të ndara çdo muaj;
- parashikimin e grafikëve të fuqisë së importuar të ndara në muaj;
- parashikimi i pjesëmarrjes së sasisë së fuqisë së importuar për kërkesën e tij në kapacitetin e disponueshëm të linjave të interkoneksionit, mënyrën se si kjo pjesëmarrje kërkohet të kontraktohet me OST-në, si dhe kërkesën për blerjen e kapacitetit që duhet alokuar për të (Furnizuesin e Kualifikuar);

INFORMACIONI NGA KLIENTËT E KUALIFIKUAR

- parashikimi i kërkesës për energji elektrike vjetore e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas pikave të lidhjes në sistemin e shpërndarjes apo të transmetimit;
- parashikimi i kërkesës për energji reaktive e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas pikave të lidhjes në sistemin e shpërndarjes apo të transmetimit, si dhe i faktorit të fuqisë ($\cos \phi$);
- parashikimi i ndërprerjeve (kufizimeve nëse do të ketë) të energjisë elektrike e ndarë kjo për çdo muaj dhe sipas pikave të lidhjes;
- parashikimi i kurbave tipike ditore të ngarkesës për ditët e punës, të shtunat, të dielat dhe ditët e festave, e paraqitur kjo për çdo muaj dhe sipas pikave të lidhjes (kurbat e ngarkesës do të duhet të jepen veçmas për fuqinë aktive dhe reaktive duke dhënë njëkohësisht edhe faktorin e ngarkesës së parashikuar në bazë të kurbave të vijueshmërisë mujore) ;
- parashikimi i ngarkesave pik në pikat e lidhjes me sistemin e shpërndarjes apo të transmetimit, si dhe koeficientin e njëkohshmërisë në orët e pikut të ngarkesave, e paraqitur kjo për çdo muaj;
- parashikimi i bilanceve të energjive aktive dhe reaktive në pikat respektive të lidhjes me sistemin e shpërndarjes apo të transmetimit, e ndarë kjo në muaj dhe sipas pikave të lidhjes;
- parashikimi i pjesës së kërkesës për energji elektrike që do të furnizohet direkt nga gjeneratorët (prodhuesit) e vendit (për aq sa kjo lejohet nga LSE dhe aktet e tjera nënligjore të dala në zbatim të tij) KPGJ, PPE, PP, PVE dhe PKE, si dhe detyrimet kontraktuale të ndara këto për çdo muaj;
- parashikimi i pjesës së kërkesës për energji elektrike që do të furnizohet nga jashtë vendit (importi), si dhe detyrimet kontraktuale për importin ndaj furnizuesit të kualifikuar vendas apo të huaj, të paraqitura këto të ndara çdo muaj;
- parashikimin e grafikëve të fuqisë së importuar të ndara në muaj dhe sipas furnizuesve të kualifikuar (nëse ka detyrime kontraktuale me disa FK);
- parashikimi i pjesëmarrjes së sasisë së fuqisë të importuar për kërkesën e tij në kapacitetin e disponueshëm të linjave të interkoneksionit, mënyrën se si kjo pjesëmarrje kërkohet të kontraktohet me OST-në, si dhe kërkesën për blerjen e kapacitetit që duhet alokuar për të (klientin e kualifikuar). Ky paragraf vlen për rastin kur klienti i kualifikuar, ka kontratë për furnizimin me energji elektrike me furnizuesin e kualifikuar (vendas ose të huaj) deri në kufirin shqiptar dhe do të kërkojë shërbimin e transmetimit nga OST.

INFORMACION NGA KOMPANIA(TË) PUBLIKE GJENERUESE (KPGJ)

- planifikimin e prodhimit të energjisë elektrike nga kaskada e lumit Drin, duke planifikuar dhe verifikuar nivelin në liqenin e Fierzës, e ndarë në muaj dhe tërë vitin; planifikimi i prodhimit dhe i nivelit të liqenit të Fierzës do të përllogaritet me 90%, 75% dhe 50% të probabilitetit të ardhjes së prurjeve mujore në liqenin e Fierzës duke shfrytëzuar statistikën mbi prurjet shumëvjeçare;
- planifikimin e prodhimit të energjisë elektrike nga kaskada e Matit, kaskada e Bistricës dhe nga centralet e tjera hidrike dhe termike që zotëron dhe operon;

- planifikimin e disponibilitetit të njësive gjeneruese të centraleve që operon e ndarë kjo në muaj duke përcaktuar edhe skedulin e stakimeve të njësive gjeneruese për shkak të remonteve të ndryshme të vendosura prej tij, si dhe për ndërhyrjet e thella rehabilituese;
- planifikimin për çdo muaj të fuqive disponuese orare të çdo centrali dhe furnizon kurbat e aftësisë të çdo njësie gjeneruese për të parë mundësinë e gjenerimit të fuqive reaktive;
- planifikimin për çdo muaj të konsumit për nevojat vetiake dhe të humbjeve në transformatorët bllok të njësive gjeneruese, për çdo central;
- parashikimin e specifikave lidhur me kapacitetin e disponueshëm të njësive gjeneruese dhe centraleve për vitin n+1;
- parashikimin e mosdisponibilitetit (mosfunksionimit) të njësive gjeneruese për shkak të defekteve të paparashikuara (*forced outages*) duke e llogaritur këtë për çdo njësi gjeneruese si mesatare vjetore e orëve të mosdisponibilitetit të njësive gjeneruese, kundrejt orëve të punës shumëvjetore sipas statistikave të pesë viteve parardhëse;
- parashikimin e mundësive që duhet të ofrojë për rregullimin primar të frekuencës (rregullimi i shpejtësisë) për çdo njësi gjeneruese, si dhe pjesëmarrjen e çdo njësie gjeneruese në rregullimin sekondar të fuqisë dhe frekuencës së sistemit elektroenergjetik;
- parashikimin e mundësive që duhet të ofrojë për sigurimin e rezervave për rregullimin primar, sekondar dhe terciar në sistemin elektroenergjetik ;
- parashikon dhe furnizon karakteristikat e mundshme të centralit për vitin n+1 në lidhje me mundësinë e rregullimit të tensionit dhe fuqisë reaktive, mundësinë e startimit të centralit nga burim i pavarur (*black start*), tarimet e mbrojtjes rele që kanë ndikim në operimin e sistemit elektroenergjetik etj;
- furnizon metodën e përdorur për shfrytëzimin eficient dhe ekonomik të centraleve hidrike dhe termike që zotëron dhe operon, si dhe paraqet për çdo central koston e prodhimit të energjisë elektrike për çdo muaj dhe vjetor.

Informacion nga:

PRODHUESIT E PAVARUR TË ENERGJISË ELEKTRIKE (PPE)
 PRODHUESIT ME KOGJENERIM TË ERNERGJISË ELEKTRIKE (PKE)
 PRODHUESIT E PRIVILEGJUAR TË ENERGJISË ELEKTRIKE (PP) DHE PRODHUESIT E
 VEGJËL TË ENERGJISE ELEKTRIKE (PVE)

- Planifikimin e prodhimit të energjisë elektrike e ndarë në muaj dhe tërë vitin;
- Planifikimin e disponibilitetit të njësive gjeneruese të centraleve që operon e ndarë kjo në muaj, duke përcaktuar edhe skedulin e stakimeve të njësive gjeneruese për shkak të remonteve të ndryshme të vendosura prej tij;
- Planifikimin për çdo muaj të fuqive disponuese orare të çdo centrali dhe furnizon kurbat e aftësisë së çdo njësie gjeneruese për të parë mundësinë e gjenerimit të fuqive reaktive;
- Planifikimin për çdo muaj të konsumit për nevojat vetiake dhe humbjeve në transformatorët bllok të njësive gjeneruese, për çdo central;
- Parashikimin e specifikave lidhur me kapacitetin e disponueshëm të njësive gjeneruese dhe centraleve për vitin n+1;
- Parashikimin e mosdisponibilitetit (mosfunksionimit) të njësive gjeneruese për shkak të difekteve të paparashikuara (*forced outages*), duke e llogaritur këtë për çdo njësi gjeneruese si mesatare vjetore e orëve të mosdisponibilitetit të njësive gjeneruese kundrejt orëve të punës shumëvjetore sipas statistikave të pesë viteve parardhëse;
- Parashikimin e mundësive që duhet të ofrojë për rregullimin primar të frekuencës (rregullimi i shpejtësisë) për çdo njësi gjeneruese, si dhe pjesëmarrjen e çdo njësie gjeneruese në rregullimin sekondar të fuqisë dhe frekuencës së sistemit elektroenergjetik.
- Parashikimin e mundësive që duhet të ofrojë për sigurimin e rezervave për rregullimin primar, sekondar dhe terciar në sistemin elektroenergjetik;
- Parashikon dhe furnizon karakteristikat e mundshme të centralit për vitin n+1 në lidhje me mundësinë e rregullimit të tensionit dhe fuqisë reaktive, mundësinë e startimit të centralit nga burim i pavarur (*black start*), tarimet e mbrojtjes rele që kanë ndikim në operimin e sistemit elektroenergjetik

etj.

- Furnizon metodën e përdorur për shfrytëzimin eficient dhe ekonomik të centralit (hidrik apo termik) që zotëron dhe operon, si dhe paraqet koston e përafërt të prodhimit të energjisë elektrike për çdo muaj dhe vjetor;

- Furnizon të gjitha kontratat që ka lidhur apo parashikon të lidhë për shitjen e energjisë elektrike të kompania(të) e shpërndarjes (nëse do të ketë të tilla), të klientët e kualifikuar apo për eksport jashtë vendit.

- Nëse parashikon eksport jashtë vendit duhet të paraqesë përveç kontratave edhe tregues të tjerë të këtij programi, si programin e eksportit (energji dhe fuqi) për çdo muaj, programin e përafërt dhe tip ditor të fuqisë së eksportit etj.

SHTOJCA B

Përkufizime

1. “Shërbimet ndihmëse” janë shërbime operimi të interkonjektuara të identifikuara si të nevojshme për të kryer transferimin e energjisë elektrike mes operatorëve blerës dhe shitës (transmetimi) dhe që një sigures i shërbimeve të transmetimit duhet ta përfshijë në tarifën e transmetimit me akses të hapur.

2. “Vetë-prodhuesi” është një person që prodhon energji elektrike nga e cila të paktën 70% e përdor për përdorim vetjak.

3. “Tregu balancues” është një treg konkurses ofertash për të siguruar energji balancuese për të siguruar bilancin e sistemit në kohë reale në çdo orë.

4. “Shërbimi balancues” është një shërbim i siguruar nga operatori i sistemit të transmetimit për të kompensuar mungesën e balancës nga shitja e energjisë të gjithë pjesëmarrësit e tregut që janë në mungesë dhe që blejnë energji nga të gjithë pjesëmarrësit e tregut që janë në tepriçë.

5. “Blerës” do të thotë çdo pjesëmarrës tregu, që blen energji elektrike nga pjesëmarrësit e tjerë të tregut.

6. “Bashkëprodhim” është prodhimi i kombinuar i energjiave të dobishme elektrike dhe termike, i cili siguron një kursim të konsiderueshëm të energjisë, krahasuar me prodhimin e ndarë.

7. “Kufizimi” ose “Reduktimi i ngarkesës” është një procedurë për reduktimin e ngarkesës për të plotësuar kufizimet e burimeve siç aplikohet te: klienti (klientët), grupet e klientëve, zona (zonat) e shpërndarjes ose kompania (kompanitë) e shpërndarjes dhe/ose gjithë sistemi i energjisë.

8. “Lista e kufizimit” është një listë klientësh, grup klientësh, zona shpërndarje ose kompani shpërndarje përfshirë në planin e kufizimit.

9. “Plani i kufizimit” është një plan i hartuar nga kompania e shpërndarjes për të reduktuar ngarkesën gjatë mungesës së kapacitetit dhe që operohet nga qendra dispeçer.

10. “Qendra dispeçer” është një njësi e OST-së që programon dhe dispeceron burimet e sistemit për të plotësuar kërkesat e ngarkesës elektrike dhe për të siguruar operime të qëndrueshme të sistemit.

11. “Dispeçerimi” është rregullimi i prodhimit të energjisë elektrike sipas kërkesave të konsumit në nivel kombëtar.

12. “Shpërndarja” është transporti i energjisë elektrike në sistemet e shpërndarjes së tensionit të mesëm dhe tensionit të ulët me qëllim për ta shpërndarë te klientët fundorë.

13. “Kompania(të) e Shpërndarjes” është një person i licencuar për të kryer shpërndarje dhe furnizim të energjisë elektrike brenda një zone të caktuar. Për sa kohë kjo kompani(të) nuk është krijuar, këtë funksion e kryen divizioni i shpërndarjes së sh.a. KESH-it.

14. “Kodi i funksionimit të shpërndarjes” është një tërësi rregullash teknike, që drejtojnë operimin e rrjetit të shpërndarjes dhe vendosin kushtet dhe termat e shërbimit që kompanitë e shpërndarjes u sigurojnë klientëve.

15. “Energji elektrike” do të thotë energji elektrike dhe kapacitet elektrik, përveç kur konteksti e kërkon ndryshe.

16. “Enti Rregullator i Sektorit të Energjië Elektrike” ose “ERE” është institucioni rregullator i sektorit të energjisë elektrike që operon sipas ligjit për sektorin e energjisë elektrike.

17. “Klient i kualifikuar” është klienti që për energjinë elektrike që përdor për nevojat e tij, ka të drejtë të zgjedhë dhe të lidhë kontratë për blerje të energjisë elektrike nga çdo furnizues i

kualifikuar, vendas ose i huaj, i licencuar.

18. “Klient fundor” është një klient që blen energji elektrike për përdorimin e tij.

19. “Kompania publike e gjenerimit” është një person i licencuar nga ERE-ja për të kryer aktivitetet e gjenerimit të energjisë. Për sa kjo kompani(të) nuk është krijuar, këtë funksion e kryen divizioni i prodhimit së sh.a. KESH-it.

20. “Kodi i funksionimit të rrjetit” është një tërësi rregullash teknike që drejton operimin e sistemit të transmetimit.

21. “Disbalanca” është diferenca mes fluksit të energjisë të përcaktuar nga një kontratë dypalëshe dhe fluksit aktual të matur të energjisë për një orë të caktuar.

Prodhuesi është në balancë kur prodhimi i tij i matur është i barabartë me livrimin e kontraktuar në një orë të caktuar.

Furnizuesi (i jashtëm apo i kualifikuar)/klienti i kualifikuar/KSH është në balancë kur energjia e tij e marrë e matur përputhet me energjinë e tij të marrë të kontraktuar.

Prodhuesi është në mungesë kur prodhimi i tij i matur është më i vogël së livrimi i tij i kontraktuar.

Furnizuesi (i jashtëm apo i kualifikuar)/klienti i kualifikuar/KSH është në mungesë kur energjia e tij e marrë e matur është më e madhe se energjia e tij e kontraktuar.

Prodhuesi është në tepriçë kur gjenerimi i tij i matur është më i madh së livrimi i tij i kontraktuar.

Furnizuesi (i jashtëm apo i kualifikuar)/klienti i kualifikuar/KSH është në tepriçë kur energjia e tij e marrë e matur është më e vogël së energjia e tij e kontraktuar.

22. “Prodhuesi i pavarur i energjisë” është një prodhues që nuk kryen funksione të transmetimit ose shpërndarjes së energjisë elektrike në sistemin e energjisë elektrike.

23. “Klient tarifor” është klienti i ndryshëm nga ai i kualifikuar, i cili furnizohet nga shoqëria shpërndarëse, e pajisur me licencë për territorin ku ndodhet vendi i konsumit të energjisë elektrike.

24. “Pika e injektimit” do të thotë një pikë e sistemit të energjisë e pajisur me një ose më shumë matës ku energjia elektrike injektohet në rrjet.

25. “Prodhimi i energjisë elektrike” është prodhimi i energjisë elektrike nëpërmjet transformimit të burimeve të ndryshme të energjisë nga një kompani gjenerimi.

26. “Ligji për sektorin e energjisë” do të thotë ligji nr.9072, datë 22.5.2003 “Për sektorin e energjisë” siç mund të jetë amenduar herë pas here.

27. “Sistemi elektroenergjetik” është një sistem i ndërlidhur, i përbërë nga centralet e prodhimit të energjisë elektrike, linjat, nënstacionet dhe pajisjet shpërndarëse, për transmetimin dhe shpërndarjen e energjisë elektrike te konsumatorët.

28. “Prodhuesi i privilegjuar” është një prodhues që plotëson kriteret e caktuara nga neni 39 i ligjit për sektorin e energjisë dhe që gëzon një status të privilegjuar siç përcaktohet në Kodin e Sistemit të Transmetimit (Kodi i Funksionimit të Rjetit).

29. “Furnizuesi i kualifikuar” është një person i licencuar për të furnizuar një ose më shumë klientë të kualifikuar.

30. Furnizuesi i jashtëm, është furnizuesi i vendosur jashtë vendit, dhe që eksporton energji elektrike te Kompania Publike e Gjenerimit (KPGJ), Kompania(të) e Shpërndarjes (KSH), OST dhe nëse lejohet nga ligji te klientët e kualifikuar.

31. Periudha e programuar e dispeçerimit” do të thotë periudha më e shkurtër për të cilën Qendra Dispeçer kryen dhe publikon një program të planifikuar dispeçerimi të bazuar në ngarkesa të planifikuara elektrike dhe oferta aktuale dhe programin që drejtohet nga pjesëmarrësit për burimet.

32. “Shitës” do të thotë çdo pjesëmarrës tregu, që shesin energji elektrike te pjesëmarrësit e tjerë të tregut.

33. “Transmetimi” është transporti i energjisë elektrike në sistemin e tensionit të lartë, funksioni i të cilit përfshin transmetimin ose interkonjeksionin ndërkombëtar.

34. “Sistemi i transmetimit” është një sistem linjash, strukturash mbështetëse, pajisjesh transformuese dhe kyçëse që përdoren për transmetimin e energjisë elektrike.

35. “Operatori i sistemit të transmetimit” (OST) është një person juridik shtetëror i licencuar për të kryer transmetim të energjisë elektrike, aktivitete dispeçerimi dhe operime të tregut.

36. “UCTE” do të thotë “Bashkimi për koordinimin e transmetimit të energjisë elektrike”,

shoqata europiane që koordinon interesat e operatorëve të sistemit europian të transmetimit dhe që garanton sigurinë e ndërshtëmbimeve mes rrjeteve.

37. “Tregu me shumicë” do të thotë blerja dhe shitja e energjisë elektrike për rishitje, së bashku me shërbimet ndihmëse që nevojiten për të ruajtur qëndrueshmërinë dhe cilësinë e energjisë në nivelin e transmetimit.

VENDIM
Nr.2, datë 25.1.2005

**PËR DHËNIEN E LICENCËS PËR AKTIVITETIN E FURNIZUESIT TË KUALIFIKUAR
TË ENERGISË ELEKTRIKE SHOQËRISË GSA SHPK**

Në mbështetje të neneve 13 pika 1 germa ç; 15 pika 1, 45 pika 2 të ligjit nr.9072, datë 22.5.2003 “Për sektorin e energjisë elektrike”, dhe nenit 5 pika 1 të vendimit të Bordit të Komisionerëve të ERE-s nr.27, datë 30.5.2004 “Rregullorja për procedurat e licencimit”, Bordi i Komisionerëve të Entit Rregullator të Sektorit të Energjisë Elektrike (ERE), në mbledhjen e tij të datës 25.1.2005, mbasi shqyrtoi kërkesën e paraqitur nga shoqëria Grupi i Sistemeve Automatike (GSA sh.p.k.) për marrje të licencës së furnizuesit të kualifikuar të energjisë elektrike,

VENDOSI:

1. Dhënien e licencës për aktivitetin e furnizuesit të kualifikuar të energjisë elektrike me afat 5 vjet shoqërisë Grupi i Sistemeve Automatike (GSA sh.p.k).

2. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI I ERE-S
Pjetër Dema

VENDIM
Nr.3, datë 25.1.2005

**PËR DHËNIEN E LICENCËS PËR AKTIVITETIN E IMPORTIT TË ENERGISË
ELEKTRIKE SHOQËRISË GSA SHPK**

Në mbështetje të neneve 13 pika 1 germa dh, 15 pika 1 të ligjit nr.9072, datë 22.5.2003 “Për sektorin e energjisë elektrike” dhe nenit 5 pika 1 të vendimit të Bordit të Komisionerëve të ERE-s nr.27, datë 30.5.2004 “Rregullorja për procedurat e licencimit”, Bordi i Komisionerëve të Entit Rregullator të Sektorit të Energjisë Elektrike (ERE), në mbledhjen e tij të datës 25.1.2005, mbasi shqyrtoi kërkesën e paraqitur nga shoqëria Grupi i Sistemeve Automatike (GSA sh.p.k.) për marrje të licencës për aktivitetin e importit të energjisë elektrike ,

VENDOSI:

1. Dhënien e licencës shoqërisë Grupi i Sistemeve Automatike, për aktivitetin e importit të energjisë elektrike me afat 1 vit.

2. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI I ERE-S
Pjetër Dema

Fletorja Zyrtare gjendet:

Duke u abonuar për çdo vit pranë:

- çdo njësie postare të qyteteve;

- Qendrës së Publikimeve Zyrtare;

Bulevardi Zhan d'Ark, pranë ish-ekspozitës "Shqipëria Sot".

Tel: 042 555 63; 267 468

Për çdo lloj informacioni shihni faqen e internetit në adresën:

www.legjislacioni.shqiptar.gov.al

Pranë **Qendrës së Publikimeve Zyrtare** mund të gjeni:

BOTIMET:

1.	KUSHTETUTA (edhe anglisht)	600
2.	KODI I PROCEDURËS CIVILE	500
3.	KODI I PROCEDURËS PENALE	600
4.	KODI PENAL	400
5.	KODI I PUNËS	500
6.	KODI I FAMILJES	450
7.	KODI CIVIL	1000
8.	KODI RRUGOR DHE LIGJ PËR TRANSPORTIN	900
9.	KODI ZGJEDHOR	355
10.	KODI I PROCEDURAVE ADMINISTRATIVE	500
11.	DISPOZITA ZBATUESE TË KODIT RRUGOR	1500

PËRMBLEDHJE LEGJISLACIONI

1.	PËRMBLEDHJE E LEGJISLACIONIT NË FUSHËN E PËRMBARIMIT	800
2.	PËRMBLEDHJE E LEGJISLACIONIT NË FUSHËN E PROKURIMIT PUBLIK	1000
3.	PËRMBLEDHJE LEGJISLACIONI PËR NËPUNËSIN CIVIL	600
4.	PËRMBLEDHJE LEGJISLACIONI PËR SISTEMIN E DREJTËSISË	1500
5.	PËRMBLEDHJE NË FUSHËN E TAKSAVE DHE TATIMEVE	1500

DOLI NGA SHTYPI

TREGUESI KRONOLOGJIK I LEGJISLACIONIT SHQIPTAR 1990-KORRIK 2004	1500
TREGUESI TEMATIK I LEGJISLACIONIT SHQIPTAR 1990-KORRIK 2004	2000

Doli nga shtypi më 4.2.2005

Tirazhi: 4300 copë	Formati: 60x88/8
--------------------	------------------

Shtypshkronja e Qendrës së Publikimeve Zyrtare
Tiranë, 2005

Çmimi 150 lekë